

Nr. 49 - December 2000
12e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

Als het geen toevalstreffer betreft,

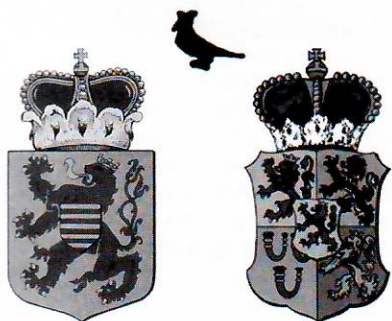
Toevalstreffers worden vermeden
door jarenlange ervaring en oog
voor detail.

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS!

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

drukkerij sinds 1935
LIMBURGSCHE POST ^B/_V
Beegden

Voorbehoud

© Copyright Limburgs Schutterstijdschrift.

Voor een uitgebreide formulering wordt verwezen naar het gestelde in de colofon van het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 48, september 2000, pagina 1.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Op 4 november j.l. vond een zeer belangrijke gebeurtenis plaats in Baexem. Voor het eerst heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van 'mogelijke knelpunten in het Limburgse Schutterswezen'. Op een uiterst plezierige en constructieve wijze verliep de bijeenkomst. Het werd een bijeenkomst waar men al jaren naar uit had gekeken. Alle deelnemers vonden dat dit initiatief regelmatig moet terugkeren.

Het toont van modern leiderschap wanneer je een dergelijke inventarisatie niet laat uitvoeren door je eigen bestuursleden, maar door een groep mensen die een goede 'doorsnee' vertegenwoordigen van het gehele Limburgse Schutterswezen. De aanwezigheid en actieve deelname van OLS-President Frans Wolters was voor de deelnemers een extra stimulans. Elders in dit nummer vindt U meer over deze inventarisatie. U wordt van harte uitgenodigd om, tijdens de 8^e Limburgse Schuttersdag op 13 januari 2001, mee te praten over een van de vier hoofdthema's.

Aan de hand van de uitkomsten van een gehouden onderzoek, houdt Drs. Jean Walraven ons een spiegel voor v.w.b. het aantal jeugdleden in onze schutterijen. In 1971 gaven de onderzoeksresultaten al reden tot ongerustheid. Bekijken we de onderzoeksresultaten uit 1997, dan zou ik deze willen betitelen als alarmerend. Wil het Limburgse Schutterswezen overleven, zo moet dit ook aantrekkelijk worden gemaakt voor de jeugd tot 20 jaar. Het is de hoogste tijd om het probleem van de vergrijzing van onze schutterijen, evenals de andere gesignaleerde bedreigingen, op een beleidsmatige wijze aan te pakken. Aan de gang dus!

Ook dit keer bieden wij U een breed spectrum van artikelen aan, die allemaal het lezen en bestuderen meer dan waard zijn. Het komende nummer zal het nummer '50' dragen; alweer een mijlpaal. Wie had dat kunnen bedenken.

Bij het ter perse gaan van dit nummer, bereikten ons een tweetal minder plezierige berichten. Op 21 november overleed de heer Chris Peters, erevoorzitter van schutterij St.-Martinus Horn, op 101-jarige leeftijd. Het tweede bericht betreft het ter ruste gaan van schutterij St.-Hubertus Gulpen. Wij hopen van harte de Gulpense schutterij spoedig weer in onze gelederen te mogen aantreffen.

Mede namens de overige redactieleden en correspondenten wens ik U allen prettige feestdagen en een succesvol 2001 toe.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Erratum: In ons vorige nummer zijn bij de fotocollage van het OLS per abuis de namen van de fotografen niet vermeld. Dit waren Jean van Nunen en Wim Pijpers.

Abonnement 2001: De abonnees die ons een machtiging of domicilie-ringsopdracht verstrekten, zullen binnenkort een afschrijving ontvangen van hun bank ter grootte van NG 25/BEF 480. De overige abonnees worden verzocht hun abonnementsgeld te voldoen met de ingesloten betaalkaart.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in maart 2001 verschijnen. Kopij, advertenties en bijdragen voor de Limburgse Schuttersagenda 2001 kunnen aangeleverd worden tot uiterlijk 1 februari 2001 bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina: Rome-reis 2000. De Limburgse deelname aan deze pelgrimsreis voor schutters was beperkt. Foto: Luc Wolters.

FILOSOFEREN OVER SCHUTTERIJEN IN GESPREK MET DE AUTEUR DR. MICHAELIS – door Luc Wolters –

De auteur Hans Thorald Michaelis, die de oorsprong van het vogelschieten en de rol van de schutterijen in de Duitse eenwording onderzocht.

Twee voor het schutterswezen belangrijke boeken heeft Hans Thorald Michaelis geschreven. Het ene ging de oorsprong van het vogelschieten na en beschrijft in grote lijnen de ontwikkeling van het schutterswezen. Het andere is een doorwrochte studie dat het streven en de invloed van de Duitse schutterijen beschrijft tijdens de Duitse eenwording (1859-1869). Genoeg redenen om deze 75-jarige oud-directeur van het Duitse schuttersmuseum op te zoeken met vragen over zijn boeken en zijn leven.

De filosoof Michaelis

Hans-Thorald Michaelis (geb. 1925 Hannover) studeerde geschiedenis en volkenkunde. Na de oorlog ging hij les geven en werd directeur van een school. In 1963 promoveerde hij tot doctor in de Filosofie met een studie over de reformatie. Hij publiceerde bovendien veel over genealogie. Door een hartinfarct raakte hij uit het onderwijs. Een sport-schutter daagde hem in 1981 uit om het archief van de "Deutsche Schützenbund" (DSB) op te bouwen.

Deze schuttersbond (in tegenstelling tot de katholieke "Bund der Historischen Schützen") ziet de schutterijen niet in hun traditionele rol, maar legt de nadruk op het schieten als een echte sport.

Michaelis richtte zich niet zozeer op de sportiviteit, want zijn aandacht ging juist uit naar de geschiedenis. Hij ging ertoe over om historische gegevens, akten, archiefmateriaal en mondelinge overleveringen te verzamelen in het archief in Wiesbaden. Zo kreeg hij de stof aangeleverd voor zijn twee boeken over het schutterswezen.

Het vogelschieten is oeroud

Het archiveren wekte zijn aandacht voor de geschiedenis van het vogelschieten. In zijn eerste boek heeft hij een belangrijke bijdrage geleverd aan de theorievorming over het vogelschieten.

Zo bezocht hij het eiland Man, waar hij getuige was van een uitzonderlijk vogelschieten. Op het eiland tussen Groot-Brittannië en Ierland met haar authentieke tradities werd jacht gemaakt op het winterkoninkje. Als het vogeltje gevangen is en gedood, wordt het op een stok gespiest en in optocht door het dorp gevoerd.

Degene die de vogel gevangen heeft wordt uitgeroepen tot koning en hij gaat met het winterkoninkje voorop in de stoet, met op rouw lijkende muziek, terwijl op de deurposten geschreven wordt: "Vive le Roi" (leve de koning). Dit voorjaarsritueel bracht tot uitdrukking dat met het doden van het winterkoninkje de koning winter was overwonnen en het voorjaar kon starten.

Een verchristend gebruik

Dergelijke eeuwenoude heidense gebruiken werden verchristend. Het Christendom kon namelijk veel van deze bestaande gebruiken niet uitbannen, maar wist ze op te nemen binnen haar eigen geloofsbeleving met daarbij passende rituelen.

De van oorsprong heidense rituelen kregen zo een plaats binnen het Christendom. Ook het balspel kent een dergelijke oeroude traditie, die geëvolueerd is in bijvoorbeeld het voetbal.

Het koningsvogelschieten kent een vergelijkbare oude oorsprong en is duizenden jaren oud, waarin het sacrale, het heilige karakter van de vogel benadrukt wordt, aldus Michaelis. In diverse oude culturen werd de vogel vereerd. Trekken we de vergelijking naar het heden door dan kunnen we ook nu nog oeroude gebruiken zien, die onderdeel zijn geworden van de katholieke geloofsbeleving.

Zo gaat de zilveren koningsvogel temidden van het koningszilver als "vereerde" vogel mee in de sacramentsprocessie, waarmee de heidense traditie van de heilige vogel in het Christelijk erfgoed werd opgenomen.

Vogelschutters worden schutterijen

Hoe het zover gekomen is dat het oorspronkelijk heidense gebruik om de vogel te schieten tot heden overleefd heeft en uiteindelijk beoefend werd door de schutterijen, ook daar heeft Michaelis een theorie voor ontwikkeld. In zijn ogen moeten er al in de vroegste Middeleeuwen, in de eerste eeuw van onze jaartelling, oude cultureel ingestelde groepen geweest zijn om het heidense vogelschieten te blijven beoefenen.

Uit oogpunt van traditie werd telkens op de vogel geschoten, de oude genootschappen kenden als vogelschutters geen andere maatschappelijke taken.

Deze groepen of "verenigingen" ontwikkelden zich in de Middeleeuwen uiteindelijk tot burgerwachten of schutterijen in de steden en evolueerden zo tot de hedendaagse schutterijen.

De reden van deze veranderende doelstelling was het feit dat er in de Middeleeuwen behoefte ontstond aan burgerwachten, die voor de verdediging van de stad zorgden.

De oorspronkelijke vogelschutters namen de maatschappelijke taak van burgerwacht op zich en zijn sinds die tijd ook werelds actief bij opluistering van feesten.

Voor de ouderdom van het schutterswezen zou een dergelijke gedachtengang grote gevolgen hebben, waarvan de historie niet alleen van het vogelschieten als ritueel, maar ook van groepen of verenigingen die de vogel schoten, in dat geval terug zou voeren tot vóór de tijd van de vroegste missionarissen zoals Willibrordus en Bonifatius, die deze streken tot het christendom deden overgaan.

Een vroege prent, waarin het schieten op de papegaai wordt getoond. "Der Kol von Nüssen" uit het Manessische Liederhandschrift van omstreeks 1300. Afbeelding 17 uit: Schützengilden. Ursprung - Tradition - Entwicklung. 34.

Of schutterijen nemen vogelschieten over

Een andere optie, die ik hier tegenover kan stellen is, dat niet de oorspronkelijke culturele groepen die de vogel schoten, zich ontwikkelden tot burgerwachten en tot schutterijen, maar dat in de Middeleeuwen burgerwachten ontstonden en deze het gebruik van het vogelschieten overnamen.

Dan is er geen continuïteit tussen de oeroude en de huidige vogelschutters.

Dit zou dan inhouden dat de huidige schutterijen geen nog oudere voorgangers hebben, maar dat hun

ontstaan in ongeveer de dertiende en veertiende eeuw in de steden te plaatsen is, conform de theorieën waar thans van wordt uitgegaan. Van belang is in ieder geval dat er een overgang heeft plaatsgevonden, waarbij het eeuwenoude van oorsprong heidense gebruik van het vogelschieten ging uitgevoerd worden door de schutterijen.

Zo kan er nog flink gefilosofeerd worden over het schutterswezen, terwijl de waarheid moeilijk te achterhalen is, omdat in de tijd voor 1200/1300 nauwelijks bronnen voorhanden zijn. Honderden jaren zijn nagenoeg onbekend.

De schutterskoning die de koningsvogel heeft afgeschoten berust op een eeuwenoude traditie, die verder terugreikt dan het eigenlijke schutterswezen oud is. Hier de koning Bert Steins en burgerkoning Bert van Loo van St. Sebastianus Eys, 2000 beiden met het restant van de houten koningsvogel in hun handen.

Schutters en het Duitse nationalisme

De schutterijen speelden een rol van betekenis bij de groei van de Duitse nationale beweging gedurende de 19e eeuw.

In tegenstelling tot veel andere West-Europese staten kende Duitsland nog geen nationale eenheid. Sinds 1859 streefden de schutterijen ernaar de eenheidsstaat van onderop op te bouwen. De grote turners- en schuttersfeesten kenden een sterk politiek karakter en waren anti-Bismarck.

De schutters raakten door hun politieke activiteiten meer georganiseerd en in 1861 ontstond aldus de "Deutsche Schützenbund".

Uit oude traditie wilden de schutterijen een democratie. Dat democratisch gehalte is er wel geweest, maar de Duitse democratie is door het nationaal-socialisme in een heel ander daglicht komen te staan.

Het door turners ingezette en door schutters opgevolgde streven naar een groot-duitse oplossing vanuit het volk mislukte. Bismarck wist zijn nationale staat onder de Pruisische vorsten te vestigen, waardoor het democratische karakter verloren raakte.

Besluit

Met deze twee boeken over het schutterswezen heeft Hans Thorald Michaelis niet alleen een belangrijke bijdrage geleverd aan de ge-

Tweede studie over de 19e eeuw

Met het verzamelen van archiefmateriaal voor het "Archiv und Museum des Deutschen Schützenbundes" te Wiesbaden werd de interesse van Michaelis niet alleen gewekt voor de oorsprong van het vogelschieten, maar ook voor de historie van de schutterijen in de 19e eeuw.

In tegenstelling tot zijn algemene werk over de "Schützengilden" na 4 jaar studie met 100 pagina's in een oplage van ca. 2000 stuks is zijn boekwerk over de 19e eeuwse Duitse nationale beweging en de rol van de schutterijen daarin een doorwrochte, maar moeilijk toegankelijke studie met 600 pagina's in kleine druk en zonder afbeeldingen in een oplage van slechts 200 stuks na een studie van 7 jaar.

Het "Unter schwarz-rot-goldenem Banner" (d.i. onder het zwart-rood-goudgele vaandel) is daarom vooral voor de liefhebber bestemd en dat is jammer want de studie is interessant genoeg.

De Duitse schutters toonden zich voorvechters van de nationale eenheids-gedachte in hun pogingen de Duitse eenheid van onderop te bewerkstelligen. Prent van het uitroepen van de Duitse sociale Republiek, Baden 1848. Uit: Fragen an die deutsche Geschichte (Bonn 1977) 159, afb. III/84.

schiedschrijving over het schutterswezen, maar tevens een goede aanzet gegeven voor theorievorming over het vogelschieten. Zelf was hij enthousiast dat er na ettelijke jaren nog aandacht was voor zijn geschriften en daarom sprak hij de hoop uit dat het navolging zou vinden door middel van nadere studie.

Literatuur:

Schützengilden. Ursprung - Tradition - Entwicklung. Keyzers kleine Kulturgeschichte (München 1985) 96 pp.

Unter schwarz-rot-goldenem Banner und den Signum des Doppeladlers. Geschichtete Volksbewaffnung- und Vereinigungsbestrebungen in der Deutschen Nationalbewegung und im Deutschen Schützenbund 1859-1869 - Elemente einer deutschen Tragödie. Europäische Hochschulschriften (Frankfurt am Main 1993) 659 pp.

Wer ist wer. Das deutsche who's who (Lübeck 1979) 917.

COMMANDANT THOMAS VRINSSSEN, EEN VOORBEELD BIJ ST.-MARTINUS GROOTBEERSEL

Op Sinterklaasdag 6 december 1931 werd Thomas geboren in Molenbeersel als zoon van Mathijs Vrinssen-Tilmans. Later werd dit een echt schuttersgezin: vader Engelbert Mathijs († 1972) en zijn zonen († 1977), Pieter en Mathijs († 1999) en Thomas zelf waren aangesloten bij de schutterij. Thomas' vader was bestuurslid en mede-oprichter van de schutterij van Grootbeersel na Wereldoorlog II.

In 1969, ondertussen méér dan 30 jaar geleden, werd Thomas Vrinssen commandant van Schutterij St.-Martinus Grootbeersel, één van de drie nog bestaande schutterijen in Molenbeersel. Thomas werd de opvolger van Marcel Luis, een toffe

kerel welke zijn functie van commandant met de glimlach vervulde. Juist daarom was Thomas in staat zijn opvolger te worden.

Het werken in groepsverband en de samenwerking met ouderen én jongeren, ondanks het groot leeftijdsverschil, vindt Thomas één van de fijne kanten. Meestal doen deze hun best om van hun hobby iets moois te maken, zodat de toeschouwer er ook iets aan heeft. Er zijn echter ook vervelende kanten aan de functie van een commandant vindt Thomas, want soms stelt hij te weinig discipline vast of komt men te laat op de verzameling en dat is vervelend. De kledij mag ook soms wat minder slordig zijn en tijdens de optochten is de aandacht niet altijd maximaal. Storend zijn het praten, het niet in de pas lopen of niet achter de voorman lopen, om maar enkele te noemen. Hij wil de mensen niet drillen maar ze wel duidelijk stellen dat wanneer men aantreedt onder de naam van Schutterij St.-Martinus, men deze naam eer moet aandoen.

Een voorbeeldfunctie is hierbij van het grootste belang voor een commandant die een grote zelfdiscipline dient te bezitten.

Gedurende de méér dan 30 jaar volgde Thomas tweemaal de commandantencursus van de Schuttersbond Maas en Kempen om zich te vervolmaken. Er valt telkens toch heel wat te leren en men is er nooit te oud voor. Het komt immers de ganse groep van de schutterij ten goede, want een goede commandant kan de resultaten mee helpen bepalen als hij een stimulans is voor zijn troep en compagnie.

Schutterij St.-Martinus Grootbeersel is de schutterij van wijlen Meester Pierre Creemers, wiens borstbeeld de schutterij al meermalen eer heeft bewezen. Moge hun 'grote' voorganger een stichtend voorbeeld voor hen zijn.

Thomas Vrinssen schoot zich 4 of 5 keer tot koning tijdens zijn schuttersloopbaan. Op de foto draagt hij fier het schutterszilver.

Foto: Theo Bosmans.

Werner Smet.

PELGRIMSREIS NAAR ROME

Op zondag 5 november begon de lang verwachte pelgrimsreis naar Rome, een reis waaraan uiteindelijk meer dan 2000 Nederlanders deelnamen.

Omstreeks half twaalf verzamelden zich op het "Paereplein" in Dieteren de volgende deelnemers: Jac en Mia Geelen, Wil Geelen, Mia Schulpen, Tina Hoorens-Lijnen, Mia Spelthan-Dullens, Soffie Rooyen-Schulpen, Miet Rooyen-Schulpen, Jo en Annie Herffs uit Koningsbosch, Stiena Hendriks-Craenen en Fien en Theo Hoorens uit Koningsbosch; zij allen vertegenwoordigden schutterij St.-Stephanus en Dieteren.

Uitgezwaaid door familieleden vertrok de bus naar luchthaven Zaventem bij Brussel waar, met een uurtje vertraging, om 15.30 uur vlucht TV 5873 van Virgin Express het luchtruim koos voor de 1 uur en 40 minuten durende reis naar luchthaven Fiumicino bij Rome.

Voor enkele mensen in ons gezelschap was dit hun eerste vliegreis. Na aankomst werden we per bus naar hotel Villa Mercede in Frascati, zo'n 40 km buiten Rome, gebracht. Wat ons opviel was de enorme verkeerschaos die, naar

het schijnt, iedere dag in en om Rome ontstaat.

In het hotel aangekomen kregen we onze kamers toegewezen waarna het tijd was voor het diner. Het diner smaakte iedereen goed, maar waarschijnlijk hadden de koks geen rekening gehouden met de gezonde eetlust van de Limburgers.

Dat er eigenlijk geen taalproblemen hoeven te zijn bewees Mia (van Theike) door aan de receptie achtereenvolgens één vinger in de lucht te steken, met duim en wijsvinger een nul te maken en tot slot zeven vingers op te steken. De, alleen maar Italiaans sprekende, receptionist begreep de gebarentaal en overhandigde prompt de sleutel van kamer 107. Na nog een gezellig uurtje in de bar van het hotel vertoefd te hebben, zochten de meeste gasten, moe van de reis, hun kamer op.

Het ontbijt was wel goed maar met te weinig variatie en weer wat aan de magere kant voor de "eters" uit Dieteren en Koningsbosch. Helaas zouden het ontbijt en diner voor de rest van het verblijf ook zo blijven. Maar we hebben ons zelf wel gered.

Maandagmorgen ging het per bus richting Rome. Aan de rand van de stad konden we overstappen op een van de z.g. Jubelbussen die speciaal in dit Jubeljaar 2000 tot in het centrum van de stad rijden. Zo was het ons in elk geval verteld. Door de enorme drukte aan de bushalte bleek dit anders uit te pakken. Toen op een geven moment de bus de deuren sloot en vertrok, zaten twaalf mensen van onze groep in de bus terwijl ondergetekende met dertien kaartjes in de handen nog bij de halte stond. Goede raad was duur. Gelukkig werd de achterblijver bij de volgende bushalte weer verenigd met de "zwartrijders".

De eerder vermelde verkeerssituatie zorgde ervoor dat we pas na een uurtje of twee in het centrum van Rome aankwamen.

Indrukwekkend voor iedereen waren het St. Pietersplein en de Basilica San Pietro.

De gehele reis kende enkele kleine tegenslagen, zoals o.a. vlieg- en busvertragingen en het hotel dat vrij ver buiten Rome lag. Dit alles was niets vergeleken bij wat er op die maandagmorgen aan de rand

De delegatie uit Dieteren en Koningsbosch op het St.-Pietersplein. In uniform v.l.n.r.: Theo Hoorens, Jo herffs, Jac Geelen en Wil Geelen.

van het St. Pietersplein voor de bronzen poort gebeurde. Annie Herffs uit Koningsbosch gaf aan dat zij zich niet goed voelde. Het "Maltezer Kruis", het Rode Kruis in Rome, werd ingeschakeld. Daarna ging alles heel vlug, vanuit de Rode Kruispost bracht de ambulance haar naar het dichtbijgelegen Ospedale St. Spirito in Sassia. Naar later bleek was mevrouw Herffs door een lichte hartaanval getroffen en werd ze daarom opgenomen op de afdeling intensive care. Onze groep was behoorlijk geschrokken. Het gaf natuurlijk een behoorlijke domper op ons verblijf in Rome. Gelukkig bleef, ondanks het verblijf van Annie in het ziekenhuis waar iedereen voortdurend aan bleef denken, de moed erin bij de groep en kende het verblijf in Rome diverse prachtige hoogtepunten. Enkele daarvan waren de bezichtiging van de St. Pieter, het St. Pietersplein en het adembenemende uitzicht over Rome vanuit de koepel van de St. Pieter.

Het hoofddoel van deze pelgrimsreis naar Rome was de Nederlandse dag op dinsdag 7 november b.g.v. het feest van de H. Willibrordus.

Aangekomen op het St. Pietersplein zagen we al vele oranje halsdoekjes die aan iedere deelnemer waren uitgereikt. Onder de deelnemers bevonden zich ook leden van schutterijen en gilden uit Noord Brabant en Gelderland. Gestoken in hun prachtige uniformen en voorzien van hun vlaggen en vaandels gaven zij het plein een prachtig kleurrijk aanzien. Ook, en daar zijn we toch wel trots op, het vaandel van schutterij St. Stephanus Dieteren, dat gedragen werd door Theo Hoorens, was hierbij aanwezig. Met slaande trom en zwaaiend vaandel trok de lange stoet de St. Pieter binnen voor de Eucharistieviering die werd opgedragen door Kardinaal Simonis en waarbij ook alle Nederlandse Bisschoppen aanwezig waren.

Het werd een heel indrukwekkende plechtigheid met als bijzonder hoogtepunt de audiëntie bij Paus Johannes Paulus II na afloop van de dienst. Zijn toespraak in het Nederlands, zijn persoonlijke begroeting van een aantal deelnemers en zijn Pauselijke zegen waren voor ons een unieke belevenis. Daarna volgden in negen groepen wandelingen door Rome, met onderweg het bezichtigen van diverse

Theo Hoorens met het vaandel van schutterij St.-Stephanus Dieteren op St.-Pietersplein in Rome.

kerken, die allen eindigden bij de kerk van St. Jan van Lateranen. Daar werd de afsluitende dienst van deze dag gehouden; wederom een heel indrukwekkende dienst. Door onze groep werd deze wandeling maar gedeeltelijk gemaakt omdat we eerst met de hele groep naar het ziekenhuis gingen waar Annie was opgenomen. Hierna ging het weer richting hotel voor het diner en aansluitend nog gezellig samen napraten over de indrukken van de afgelopen dag.

Woensdag 8 november brachten we een bezoek aan het Vaticaanse museum met als hoogtepunt de Sixtijnse Kapel, de Bibliotheek en de overige bezienswaardigheden. De wandeling was een adembenemend schouwspel en in de Sixtijnse Kapel was het zien van de schilderijen van Michel Angelo één van de hoogtepunten van ons verblijf in Rome. De dag werd verder doorge-

bracht met het doen van enkele inkopen en wandelen door de stad met zijn prachtige gebouwen.

Donderdag 9 november namen we in alle vroegte afscheid van Jo Herffs. Hij bleef in Rome achter bij zijn echtgenote. Hij zou bij Annie blijven en enkele dagen later met haar naar huis terugkeren. Het was geen prettig afscheid, maar het kon niet anders. Het enige wat ons restte was Jo en Annie veel sterkte toe te wensen.

De laatste dag in Rome werd doorgebracht met een wel héél korte excursie met wel een héél snelle gids. Tijdens deze excursie vingen we nog even een glimp op van de Paus die, onder grote politiebegeleiding, per auto het Vaticaan verliet. Na het "kwijtraken" van onze gids, hebben we de excursie maar op eigen houtje voortgezet. Na een wandeling naar het St. Pietersplein en een laatste blik op de grootste kathedraal ter wereld, was er nog wat tijd voor de laatste inkopen om zodoende ook de laatste Lires nog in Italië te laten. Na een laatste gezamenlijk etentje was het tijd om terug te gaan naar de bus die ons naar de luchthaven zou brengen.

Na een voorspoedige vlucht landde Virgin Express TV 5876 om 21.00 uur op luchthaven Zaventem. Onze vrees dat de vaandelstok van de schutterij niet mee terug was gekomen naar Brussel, bleek ongegrond. Samen met de Brabanders ging het vervolgens per bus eerst richting Eindhoven; het werd een gezellige thuisreis. Het was middernacht toen de bus in Dieteren arriveerde. Familieleden stonden de Romegangers op te wachten. Na een kort afscheid, want het was behoorlijk koud in Nederland, bij vertrek in Rome was het nog zo'n 15 graden, ging ieder moe maar voldaan naar huis met in gedachten toch Annie en Jo Herffs die in Rome waren achtergebleven.

Inmiddels zijn ook zij gezond en wel weer teruggekeerd in Nederland, zij werden met een ambulance in Rome opgehaald en op zaterdag 11 november arriveerden zij om 23.30 uur weer in Koningsbosch.

Al met al en ondanks alles een prachtige en onvergetelijke reis.

Th. Hoorens, secretaris schutterij St. Stephanus Dieteren.

ONTVANGST VAN BOSHOVEN IN HET GOVERNEMENT

“Noblesse oblige”: eenmaal het OLS gewonnen volgt er een vorstelijke ontvangst met hulding in het gouvernement. Schutterij St. Oda Boshoven mocht een grootse hulding ondergaan, die extra luister werd bijgezet door deelname van de nummers twee en drie op het OLS, namelijk St. Nicolaas Heythuysen en St. Sebastianus Neer. “Noblesse oblige”: dat adél verplicht gold letterlijk voor de gouverneur met het blauwe bloed. Baron Van Voorst tot Voorst wees in een geestige speech op het feit dat St. Nicolaas, de heilige van de nummer twee Heythuysen, bekend staat om zijn cadeaus. Dit in combinatie met St. Oda van de nummer één Boshoven, die als heilige juist voor goede ogen verering geniet, maakte dat de schietwinst voor Boshoven in het verschieft lag. Gouverneur mevr. Houben van Belgisch-Limburg moest moeite doen om landgenoten te ontdekken onder de aanwezigen, want geen Belgische schutterij wist tot de drie winnaars door te dringen.

2x Intocht van St. Oda Boshoven tussen de erehaag van St. Nicolaas Heythuysen en St. Sebastianus Neer.

Zij kreeg evenwel steun van OLS-president Frans Wolters, die een westwaartse beweging zag in de OLS-winnaars, van Reuver naar Baarlo naar Boshoven-Weert. Nog meer westwaarts kan alleen het Brabantse Budel of een Belgische schutterij het volgend jaar aan de beurt komen. Mits de geconstateerde beweging zich doorzet. De OLS-president bracht hulde aan de vele vrijwilligers van Baarlo, die hun feest in het water zagen vallen, maar hun vrijwillige post ondanks de regen niet verlieten. Frans Wolters had nog meer nieuws. Hij had het boekwerk “Hoe organiseer ik een OLS?” willen presenteren. Dat het nog geen boekwerk was geworden kwam door zijn onverwachte nieuwe job als waarnemend burgemeester van Horst. Dat er wel een tamelijk volledig script gereed was, kwam door het grote interesse van de president voor het schutterswezen en het besturen daarvan. De aanzet tot zijn boek werd door voorzitter Berden van de stuurgroep Baarlo overhandigd aan de nieuwe stuurgroepvoorzitter Bèr Moonen van Boshoven.

Gouverneur mevr. Houben doet de hulding. Voorzitter Huijjerjans ontvangt de herinneringsmedaille van koning Albert II.

Wolters zegde toe tijdens het OLS te Boshoven-Weert het complete werk te presenteren. Aan de hand van het script kan de organisatie in Boshoven in ieder geval al goed van start gaan. De vooruitzichten hiervoor waren beslist niet slecht: Boshoven hoeft het niet op eigen kracht te doen, maar het OLS wordt een zaak van de gemeente Weert, wier college onder aanvoering van burgemeester Majoor goed vertegenwoordigd was.

Voorzitter Huijjerjans sprak namens OLS-winnaar St. Oda Boshoven: hij verontschuldigde de oudste schutter van het winnende zestal, Pierre Moonen, die tijdens de hulding wegens ziekte ontbrak. Tussen de bedrijven door speelden de drumbands van St. Sebastianus Neer, St. Nicolaas Heythuysen en uiteraard drumfanfare St. Oda Boshoven.

De ontvangst en hulding kreeg mede hierdoor een karakter vol allure. De prijswinnaars van 2000 zijn namelijk alledrie zeer sterke schutterijen met uitstekende muziekkorpsen.

Luc Wolters.

ST.-AMANDUS OPGLABBEEK KONINKLIJK

Op 11 augustus vierde schutterij St.-Amandus Opglabbeek haar halve eeuwfeest. Voorzitter Noël Casters sprak de genodigden toe: "Ik ben fier en blij om met u allen de viering van het gouden jubileum van onze schutterij St.-Amandus te mogen vieren. Ik ben ook van het bouwjaar 1950, maar ik was er niet bij toen zeven 'ongemannen' van het gehucht Ophoven-Roexeinde de 'oppekes' bij mekaar staken om iets op te richten dat hun al een tijdje aan het hart lag; een schutterij. Voor het gehucht Ophoven was dit iets bijzonders. Iets wat de hechte band in het samenleven alleen kon versterken.

De voorbije 50 jaren overlopen zou te veel tijd in beslag nemen. Men kan dit trouwens bezichtigen op onze tentoonstelling in zaal "De Kemp" en lezen in onze jubileumuitgave die is samengesteld door leden van onze vereniging en door de heer Leo Roosen. Wij zijn een bloeiende vereniging.

Dat is o.a. te zien aan onze kledij, ons trommelkorps, onze buksen, onze materiaalwagen en niet te vergeten ons lokaal "De Kemp".

Hulding van de vijf verdienstelijke leden.

Dat vele mensen ons een goed hart toedragen, hebben wij in de loop der jaren ondervonden bij onze vele activiteiten. Wij zijn dan ook het gemeentebestuur, onze sponsors en allen die zich altijd belangeloos hebben ingezet voor onze vereniging dankbaar voor de geboden financiële en/of materiële hulp. Mogen we ook dankbaar terugdenken aan onze overleden stichters, leden en allen die zo begaan waren met onze vereniging.

Een speciaal woord van dank aan onze leden en bestuursleden die door hun enthousiasme en inzet voor onze schutterij er een bloeiende en fijne vereniging van maken. Laat ons de ingeslagen weg verder volgen. Mag ik u allen nog een fijne avond toewensen."

Verdienstelijke leden

Na de toespraken werden vijf verdienstelijke leden gehuldigd: (op de foto v.l.n.r.) Michel Vandeurzen, Jozef Bijmens, Mathieu Martens, Pieter Bijmens en Pieter Vandeurzen.

Nieuw vaandel

Daarna werd het nieuwe vaandel ingewijd door de pastoor. Op de vlag komen de jaartallen 1950 en 2000 voor en verder een schutterallegorie met Sint Amandus de patroon en een schietboom en oplegpaal.

Jubileumboek

Het boek werd samengesteld door Mark en Fran Paredis, Peter en Jef Spreeuwens en Ivan Roosen. Vera Sourbon zorgde voor de foto's en Leo Roosen voor de raadgevingen.

Jan Moors was de eerste voorzitter, Jos Baeten ondervoorzitter, Mathieu Beerden schrijver, schatbewaarder Piet Bijmens en commissarissen Mathieu en Renier Van Deurzen. Dit lezen wij bij "De oprichting en het eerste schuttersjaar".

Andere hoofdstukken zijn: Malbroek – de Gekkestek – Sjieve Guun – Het eerste bestuur 1950 – den ierste sjeetbuim – Eerste verplaatsing naar schuttersfeest 1951 – OLS Rotem 1952 – Koningschieten – kiening Jan van Hemme – Eerste vaandel en tweede in 1968 – Schutterij ten tijde van Leo Kesters – Ontstaan van De Kemp enz ... een mooi naslagwerk in beperkte oplage aangemaakt.

Slechts bij voldoende aantal belangstellenden wordt het nog bijgedrukt.

Tentoonstelling

Vooraleer met de receptie te beginnen werd de expositie geopend en kon men een fraaie tentoonstelling bekijken bestaande uit voorwerpen en documenten.

Op de foto ziet men hoe de schutters vroeger naar de schietwedstrijd gingen; per fiets en de buks eraan vastgemaakt.

Voor het muzikaal intermezzo zorgde de percussiegroep van de fanfare St.-Dionysius uit Opoeteren, o.l.v. Jan Schrooten.

Schutterij St.-Amandus Opplabbeek heeft haar gouden feest met luister gevierd in de feesttent en in hun schutterslokaal "De Kemp". En nu verder op weg naar andere schutterssuccessen en vieringen.

Werner Smet.

DE LEEFTIJDOPBOUW VAN ONZE SCHUTTERIJEN ANNO 1971 EN 1997 – EEN VEELZEGGENDE VERGELIJKING –

Begin jaren 70 hoorde men geleidelijk aan allerwegen vermoedens uiten over het toenemende tekort aan jongere leden bij onze schutterijen en gilden.

Theorieën opstellen is een voordehandliggende benadering van het al dan niet reële probleem, gewoonweg de objectieve cijfers laten spreken leek echter een solidere bestudering. Met een begrijpelijk grote interesse voor wat die cijfers uiteindelijk zouden gaan uitwijzen.

Als uitgangspunt van de leeftijdsberekeringen dienden de inschrijffijsten voor deelname aan het OLS in 1971 georganiseerd door schutterij St.-Ambrosius Kinrooi. Om thans niet meer achterbare redenen betrof het onderzoek destijds alleen de verenigingen uit Nederlands-Limburg. Als norm gold het aantal leden van 30 jaar en jonger, toen dus met de geboortedata vanaf 1940.

De cijfers begonnen te spreken. Zeer zeker niet in het minst tot eigen opluchting die duidelijk doorklinkt in de woorden, kon ik aan het eind van mijn onderzoek in 1972 schrijven: "Concluderend kan men zeggen dat het aantal leden, (...) aanleiding geeft tot optimisme.

Het grote aantal jeugdige leden (nagenoeg alle bonden tonen toch het beeld dat meer dan 50% van de leden jonger is dan 30 jaar) houdt ontegenzeggelijk beloften in voor de toekomst: **DE SCHUTTERIJEN VERGRIJZEN NIET, ZIJ HEBBEN HUN GREEP OP DE JEUGD GEENSZINS VERLOREN, ZE HEBBEN TOEKOMST.**" Dat was de situatie in 1971. De hoofdletters in de slotzin zeggen genoeg. Optimisme allerwegen.

Aanleiding tot het onderzoek in 1997

Meer nog dan in 1971 komt in onze dagen het onderwerp ter sprake van het alom geconstateerde feit, dat jongeren tegenwoordig steeds minder animo (zouden) vertonen zich bij verenigingen aan te sluiten. Bij verenigingen überhaupt. Men kan zich daarbij de vraag stellen, of dat ook in de schutterswereld het geval is. De cijfers van mijn daarnet genoemde onderzoek van 1971 met het getal van meer dan 50% van de leden jonger dan 30 jaar, waren redelijk geruststellend in dit opzicht. Waarbij men zich wel meteen moet realiseren, dat deze gegevens 25 jaar oud zijn, de situatie van een kwart eeuw geleden weergevend.

De volgende gedachtenstap ligt voor de hand: wat zouden de cijfers voor 1997 uitwijzen?

Van de altijd zeer coöperatieve secretaris van het OLS-Feest, de heer Jan Kessels, kreeg ik desgevraagd de beschikking over de Inschrijffijsten voor het OLS te Kaulille. Daardoor meteen in staat gesteld alle leeftijden eens letterlijk op een rij en onder elkaar te zetten. Door omstandigheden moesten de berekeningswerkzaamheden, die al een goed eind gevorderd waren, even blijven rusten. Na hervatting volgen hier dan de gegevens. Thans zowel geldend voor de Belgisch-Limburgse als Nederlands-Limburgse bij de OLS-Federatie aangesloten verenigingen.

Toelichting bij de berekeningen

Aan de hand van de OLS-lijsten van 1997 te Kaulille zijn de daarin vermelde leeftijden per vereniging en per Bond gerangschikt in perioden van tien jaar steeds: 1900-09/ 1910-19 enz.

Speciale aandacht –het gaat uiteindelijk om het aantal jeugdige leden– is gewijd aan de jaren 1970-79 en 1980-heden, om net als in 1971 het percentage van de leeftijdsgroepen vanaf 30 jaar extra te berekenen en te belichten (% leden < 30 jaar).

Deze berekening gaat als volgt. Een voorbeeld dat uiteraard met de nodige wijzigingen voor elke vereniging geldt. Stel, het cijfermateriaal van een bepaald schuttersgilde ziet er als volgt uit:

1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	TOTAAL
1909	1919	1929	1939	1949	1959	1969	1979	heden	
–	2	5	14	7	8	10	9	6	61

Onze doelgroep bevindt zich in de laatste twee kolommen $9 + 6 = 15$. Het totaal van de vereniging = 61 1% hiervan = 0,61%. Het percentage van de leden jonger dan 30 jaar is dan dus: $15 : 0,61 = 24,59\%$ enzovoorts.

De slotlijst laat de gegevens zien van alle schuttersbonden samen, de hele OLS-Federatie dus. De resultaten van beide onderzoeken volgen elkaar op om vergelijking te vergemakkelijken.

**In het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift
wordt de Limburgse Schuttersagenda 2001 opgenomen.**

**Stuur de schuttersactiviteiten van Uw vereniging vóór 15 januari 2001
naar het redactie-adres: Brouwerslaan 25, NL 6093 GG Heythuysen.**

TABEL 1A: Zuid-Limburgsche SchuttersBond SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. Eys, St. Sebastianus	–	6	5	6	9	22	48	64,58
2. Epen, St. Paulus	1	4	3	9	8	21	46	63,04
3. Houthem, St. Martinus	1	7	8	7	9	19	51	54,90
4. Margraten, St. Sebastianus *)	–	5	6	17	8	15	51	45,09
5. Mechelen, St. Sebastianus	–	3	4	10	6	21	44	61,36
6. Strucht, St. Mauritius	2	2	3	14	3	14	38	44,73
7. Ubachsberg, St. Hubertus	–	4	10	7	10	14	45	53,33
8. Vaals, St. Paulus	1	6	2	7	5	5	26	38,46
9. Vijlen, St. Josef	1	5	6	6	4	22	44	59,09
10. Wijlre, St. Maternus	2	8	2	18	15	21	66	54,54
11. Gulpen, St. Hubertus **)								
12. Voerendaal, St. Sebastianus***) en 5 rustende schutterijen	2	13	11	7	5	29	67	50,74
TOTAAL	10	63	60	108	82	203	526	54,18
% van het totaal	1,9	11,9	11,3	20,3	15,5	38,3	100	

Voetnoten:

- *) Bij opgave stond genoteerd "Jeugdband van ongeveer 25 personen niet op ledenlijst". Deze is in dit overzicht niet opgenomen.
- **) Schutterij St. Hubertus uit Gulpen is wél aangesloten bij deze bond, maar heeft geen ledenlijst ingezonden voor het O.L.S. 1971.
- ***) de bedoelde rustende schutterijen zijn: Bocholtz, St. Sebastianus, Nieuwenhagen, Wilhelmina, Simpelveld, St. George, Spekholzerheide, St. Sebastianus en Valkenburg, St. Nicolaas.

TABEL 1B: Zuid-Limburgsche SchuttersBond SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Berg en Terblijt, St.-Monulphus & Gondulphus opgericht na OLS– 1997											
2. Eys, St. Sebastianus	–	2	4	7	18	10	7	10	7	65	26,15
3. Epen, St. Paulus	–	–	2	8	10	13	13	9	1	56	17,85
4. St.-Geertruid, St.-Joseph	–	–	1	1	7	13	10	5	5	42	23,80
5. Gulpen, St.-Hubertus	–	–	–	1	5	4	1	7	6	24	54,16
6. Houthem, St. Martinus	–	2	4	6	10	8	10	13	10	63	36,50
7. Maastricht, DD Stadsschutterij	–	–	2	14	23	8	3	4	–	54	7,40
8. Margraten, St. Sebastianus	–	1	3	14	4	28	15	5	11	81	19,75
9. Mechelen, St. Sebastianus	–	–	–	5	6	13	11	4	8	47	25,53
10. Meerssen, St.-Barbara	–	–	–	4	3	12	9	5	8	41	31,70
11. Mheer, St.-Sebastianus	–	2	2	6	1	10	15	8	8	52	30,76
12. Nieuwenhagen, Kon. Wilhelmina	–	2	8	3	13	14	6	8	9	63	26,98
13. OostMaarland, St.-Sebastianus	–	2	–	5	10	7	9	9	6	48	31,25
14. Strucht, St. Mauritius	–	1	1	8	6	6	20	6	6	54	22,22
15. Ubachsberg, St. Hubertus	1	–	4	6	15	12	22	8	7	75	20,00
16. Vaals, St. Paulus *											
17. Valkenburg, Nobelen	–	–	2	7	13	13	11	11	13	70	34,28
18. Voerendaal, St. Sebastianus	–	2	6	9	17	13	17	8	2	74	13,51
19. Vijlen, St. Josef	–	–	2	4	10	8	8	4	9	45	28,88
20. Wijlre, St. Maternus	–	2	4	11	18	21	12	4	4	75	10,66
TOTAAL	1	16	44	119	189	213	199	128	120	1029	24,10
% van het totaal	0,09	1,6	4,3	11,6	18,4	20,7	19,3	12,4	11,7	100	

* Geen gegevens beschikbaar

TABEL 2A: Bond Eendracht Born-Echt SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. Broeksittard, St. Lambertus	1	7	4	12	4	22	50	52,00
2. Buchten, St. Joseph	1	13	5	20	13	12	64	39,06
3. Dieteren, St. Stephanus	—	9	5	3	7	15	39	56,41
4. Grevenbicht, Eendracht	—	5	4	9	3	16	37	51,35
5. Echt-Slek, St. Antonius	—	4	4	8	9	24	49	67,34
6. Echt-Hingen, Wilhelmina	—	6	5	6	7	19	43	60,46
7. Holtum, St. Martinus	—	7	5	7	7	15	41	53,65
8. Illikhoven, St. Gregorius	1	5	6	7	5	9	33	42,42
9. Koningsbosch, St. Jozef	1	11	6	12	6	18	54	44,44
10. Linne, St. Martinus	1	22	4	4	4	23	58	46,55
11. Montfort, St. Urbanus	1	11	5	6	7	16	46	50,00
12. Nattenhoven, St. Hubertus	1	9	4	5	7	7	33	42,42
13. Nieuwstadt, St. Jan	2	10	21	12	1	21	67	32,83
14. Obbicht, St. Willibrordus	1	10	8	8	11	11	49	44,89
15. Posterholt, St. Cornelius/Irene	—	5	8	9	8	29	59	66,07
16. Posterholt, St. Mathias	1	9	2	5	6	16	39	56,41
17. Stevensweert, St. Rochus	—	6	5	5	9	21	46	65,21
TOTAAL	11	149	101	138	114	294	807	50,55
% van het totaal	1,35	18,4	12,5	17,0	14,0	36,75	100	

TABEL 2B: Bond Eendracht Born-Echt SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Born, St.-Martinus	—	1	1	7	8	7	15	6	3	48	18,75
2. Broeksittard, St. Lambertus	—	1	3	7	7	14	13	6	2	53	15,09
3. Buchten, St. Joseph	—	1	3	22	24	17	9	7	7	90	15,15
4. Dieteren, St. Stephanus	—	—	3	7	15	13	16	11	13	78	30,76
5. Echt, St.-Joost St.-Joris	—	—	1	4	8	13	9	5	7	47	25,53
6. Echt, St.-Landricus *	—	—	—	—	—	14	22	4	—	40	10,00
7. Echt, St.-Petrus & Paulus	—	—	—	—	—	14	22	4	—	40	10,00
8. Grevenbicht, H. Kruis	—	2	3	11	12	19	9	7	6	69	23,18
9. Hingen, Wilhelmina	—	—	2	—	14	14	12	15	3	60	30,00
10. Holtum, St. Martinus	—	—	2	8	12	11	13	3	3	52	11,53
11. Illikhoven, St. Gregorius	—	—	3	6	9	6	10	2	5	41	17,07
12. Koningsbosch, St. Jozef	—	1	1	8	13	12	4	4	7	5	22,00
13. Linne, St. Martinus	—	1	4	4	13	17	9	6	8	62	22,58
14. Maasbracht, St.-Andreas **	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Montfort, St. Urbanus	—	2	6	7	14	35	14	5	20	103	24,27
16. Nattenhoven, St. Hubertus	—	2	4	9	12	17	7	6	1	58	12,06
17. Nieuwstadt, St. Jan	—	—	9	6	4	22	11	6	11	69	21,63
18. Obbicht, St. Willibrordus	—	—	5	3	15	11	11	15	14	74	39,18
19. Papenhoven, Eendracht	—	1	5	7	6	6	20	22	6	73	38,35
20. Sittard, St.-Rosa	—	—	—	3	4	7	7	4	5	30	30,00
21. Sleek-Echt, St. Antonius	—	—	8	4	16	24	15	7	9	83	19,27
22. Stevensweert, St. Rochus	—	—	2	4	15	23	6	15	10	75	33,33
23. Susteren, St.-Nicolaas	—	1	1	10	7	8	10	6	1	44	15,90
24. Susteren, St.-Petrus & Paulus	—	—	—	5	21	12	21	11	10	80	26,25
TOTAAL	—	13	66	142	249	322	263	173	151	1379	23,49
% van het totaal	—	0,9	4,8	10,3	18,1	23,4	19,1	12,5	10,9	100	

* Geen gegevens beschikbaar. ** Pas in 1998 weer actief.

TABEL 3A: Midden-Limburgse SchuttersBond SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden <30 jaar
1. Asenray, St. Martinus	–	8	8	4	6	19	45	55,55
2. Boukoul, Oranje	–	4	10	6	3	11	34	41,17
3. Haelen, St. Agatha	–	10	–	5	3	3	21	28,57
4. Heel, St. Sebastianus	2	3	10	14	8	37	74	60,81
5. Herkenbosch, St. Sebastianus*)	1	10	6	6	9	21	53	56,60
6. Heythuysen, St. Nicolaas	–	6	5	8	7	50	76	75,00
7. Horn, St. Martinus	2	7	3	14	4	27	57	54,38
8. Maasniel, St. Urbanus	1	17	5	11	4	28	66	48,48
9. Melick, St. Andreas	–	5	2	8	9	24	48	68,75
10. Merum, St. Anna	–	3	4	12	6	13	38	50,00
11. Neer, St. Sebastianus*)	4	9	4	9	5	25	56	53,57
12. Nunhem, St. Servaas	2	7	2	3	1	3	18	22,22
13. Ool, St. Michael	3	7	2	13	7	12	44	43,18
14. St. Odilienberg, Pr. Hendrik	–	9	3	4	11	15	42	61,90
15. Panheel, St. Antonius	1	11	6	9	4	22	53	49,05
16. Roermond, Oranje Nassau	1	9	–	11	8	6	35	40,00
17. Roggel, St. Petrus	1	8	–	5	7	19	40	65,00
18. Thorn, St. Michael	1	8	4	8	6	19	46	54,34
19. Vlodrop, St. Martinus	1	8	10	10	3	19	51	43,13
20. Wessem, St. Joris	3	11	5	6	5	33	63	60,31
TOTAAL	23	160	89	166	116	406	960	54,68
% van het totaal	2,39	16,66	9,27	17,29	12,08	42,31	100	

*) Cijfers bij benadering: Vaak geen geboortedatum opgegeven op OLS-formulier 1971.

TABEL 3B: Midden-Limburgse SchuttersBond SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Asenray, St. Martinus	–	1	5	3	8	12	14	5	11	59	27,11
2. Beegden, St.-Sebastianus	–	–	4	5	13	24	8	9	4	67	19,40
3. Beesel, St.-Gregorius & Seb.	–	3	9	11	7	12	9	5	6	62	17,74
4. Boukoul, Oranje	–	–	3	5	7	5	2	2	–	24	8,33
5. Buggenum, St.-Aldegundis	–	–	–	1	12	6	6	13	1	39	35,89
6. Haelen, St. Agatha	–	–	3	12	10	14	7	2	13	61	24,59
7. Heel, St. Sebastianus	–	–	3	5	9	28	27	4	6	82	12,19
8. Herkenbosch, St. Sebastianus	1	3	2	5	20	20	17	21	14	103	33,98
9. Horn, St. Martinus	1	1	1	7	16	11	5	12	7	61	31,14
10. Maasniel, St. Urbanus	–	3	3	12	13	15	9	7	7	69	20,28
11. Maasbracht- Beek, St.-Michael	–	–	2	8	4	9	9	6	12	50	36,00
12. Melick, St. Andreas	1	3	4	4	16	19	11	9	10	77	24,67
13. Merum, St. Anna	–	1	1	8	8	4	14	13	2	51	29,41
14. Neer, St. Sebastianus	1	3	2	9	8	15	16	5	10	69	21,73
15. St. Odilienberg, Pr. Hendrik	–	1	5	11	27	9	10	8	3	74	14,86
16. Ool, St. Michael	–	–	2	13	15	12	15	24	5	86	33,72
17. Posterholt, St.-Cornelius Irene	–	1	4	4	8	3	7	5	2	34	20,58
18. Posterholt, St.-Matthias	–	2	–	1	10	4	12	11	3	43	32,55
19. Roermond, Oranje Nassau	–	–	–	7	10	9	3	7	4	40	27,50
20. Roggel, St. Petrus	–	2	–	3	17	14	9	10	4	59	23,72
21. Thorn, St. Michael	–	–	1	11	12	8	12	4	2	50	12,00
22. Vlodrop, St. Martinus	–	–	8	11	14	16	4	9	2	64	17,18
23. Wessem, St. Joris	–	1	4	6	13	14	21	10	13	82	28,04
TOTAAL	4	25	66	162	277	283	247	201	141	1406	24,32
% van het totaal	0,3	1,8	4,7	11,5	19,7	20,1	17,6	14,3	10,0	100	

TABEL 4A: R.K. Schuttersbond "St. Gerardus" SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. Amstenrade, St. Gertrudis	—	6	8	7	8	23	52	59,6
2. Beek, St. Martinus	—	1	2	5	5	16	29	72,41
3. Brunssum, St. Gregorius de Gr.	—	10	4	5	2	18	39	51,28
4. Geleen, St. Marcellinus Petrus	—	10	10	5	2	12	39	35,89
5. Heerlen, St. Sebastianus	2	3	4	5	8	15	37	62,16
6. Heerlerheide, St. Sebastianus	2	6	7	8	8	26	57	59,64
7. Klimmen, St. Sebastianus	2	9	5	11	7	31	65	58,46
8. Limbricht, St. Salvius	2	5	8	11	4	19	49	46,93
9. Merkelbeek, St. Joh en Clemens	1	5	5	1	4	19	35	65,71
10. Munstergeleen, St. Pancratius *)	—	4	3	1	1	1	10	20,00
11. Oirsbeek, St. Lambertus	—	8	8	9	8	21	54	57,70
12. Puth, St. Sebastianus	2	3	3	5	6	12	31	58,06
13. Schaesberg, St. Hubertus	—	10	9	12	12	31	74	58,10
14. Schimmert, St. Sebastiaan	2	3	4	13	8	14	44	50,00
15. Schinveld, St. Eligius/Juliana	1	10	3	2	8	8	32	50,00
16. Spaubeek, St. Laurentius	—	5	3	8	15	23	54	70,37
17. Stein, St. Jozef	—	4	2	4	2	18	30	66,66
18. Sweikhuizen, St. Joseph	1	2	3	7	4	13	30	56,66
19. Vaesrade, St. Martinus	—	7	5	3	8	30	53	71,69
TOTAAL	15	111	96	122	120	350	814	57,73
% van het totaal	1,87	13,37	12,0	15,25	15,42	51,0	100	

Voetnoot:

*) Mededeling Bondssecretaris: Munstergeleen, St. Pancratius doet alleen mee aan de schietwedstrijden.

TABEL 4B: R.K. Schuttersbond "St. Gerardus" SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Amstenrade, St. Gertrudis	—	1	4	2	10	18	6	5	15	61	32,78
2. Brunssum, St. Gregorius de Gr.	—	1	2	1	6	9	14	—	6	39	15,38
3. Doenrade, St. Michael	—	—	1	2	10	8	6	15	10	52	48,07
4. Geleen, St. Marcellinus Petrus	—	—	4	3	11	12	9	6	5	50	22,00
5. Heerlen, St. Sebastianus	—	—	3	2	10	11	11	12	4	53	30,18
6. Heerlerheide, St. Sebastianus	—	—	7	6	10	17	5	7	2	54	16,66
7. Klimmen, St. Sebastianus	—	—	3	8	13	11	20	9	4	68	19,11
8. Limbricht, St. Salvius	—	2	3	5	3	19	16	9	9	66	27,27
9. Maastricht, 't Rizzjemint	—	—	1	3	13	5	9	8	3	42	26,19
10. Meerssen, St. Remigius	—	—	—	3	9	5	24	21	6	68	39,70
11. Merkelbeek, St. Joh & Clemens	—	—	1	—	5	9	15	8	4	42	28,57
12. Oirsbeek, St. Lambertus	—	—	1	10	16	4	10	12	5	58	29,31
13. Puth-Schinnen, St. Sebastianus	—	—	—	2	11	6	6	8	6	39	33,33
14. Schaesberg, St. Hubertus	—	—	3	3	10	22	17	10	3	68	19,11
15. Schimmert, St. Sebastiaan	—	—	—	7	9	13	24	12	2	67	20,89
16. Schinveld, St. Eligius/Juliana	—	1	—	—	8	9	5	6	6	35	34,28
17. Spaubeek, St. Laurentius	—	—	3	8	13	11	14	9	2	60	18,33
18. Stein, St. Jozef	—	1	3	2	5	7	7	2	4	31	19,35
19. Sweikhuizen, St. Joseph	—	1	2	9	8	9	5	3	4	41	17,07
20. Vaesrade, St. Martinus	—	1	3	2	13	23	13	5	9	69	20,28
TOTAAL	—	8	44	78	193	228	236	167	109	1063	25,96
% van het totaal	—	0,75	4,1	7,3	18,2	21,4	22,2	15,7	10,3	100	

TABEL 5A: Bond "Berg en Dal" SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. St. Geertruid, St. Joseph	1	7	8	3	2	17	38	50,00 *
2. St. Maartensvoeren, St. Martinus	3	2	6	12	8	24	55	58,18
TOTAAL	4	9	14	15	10	41	93	54,83
% van het totaal	4,3	,68	15,0	16,1	10,79	44,13	100	

Voetnoot: * Geen drumband, trommel of fluitkorps.

Bij deze bond zijn aangesloten: 6 schutterijen. Van 2 verenigingen werden ledental-opgaven ontvangen voor het OLS-1971.

TABEL 5B: Bond "Berg en Dal" SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Berg en Terblijt, Nachtwacht	–	–	5	16	7	7	4	2	5	46	15,21
2. Heer, St.-Servaas Banken	–	–	–	1	–	4	5	5	2	17	41,17
3. Maastricht, Garde quartier 28 *											
4. St.-Maartensvoeren, St.-Martinus	–	1	1	6	14	6	7	8	7	50	30,00
5. Noorbeek, St.-Brigida	–	1	1	6	10	10	23	15	3	69	26,08
6. Simpelveld, St.-George	–	–	2	–	5	10	12	3	7	39	25,64
7. Spekholzerheide, St.-Sebastianus	–	–	3	4	17	8	5	6	1	44	15,90
8. Waubach, St.-Joseph	–	–	2	7	10	13	5	13	4	54	31,48
TOTAAL	–	2	14	40	63	58	61	52	29	319	25,39
% van het totaal	–	0,6	4,4	12,5	19,7	18,2	19,1	16,3	9,1	100	

Voetnoot: * Geen gegevens bekend.

TABEL 6A: Kantonnale Bond "Eendracht Maakt Macht" SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. Altweert, St. Antonius	2	14	5	5	4	25	55	52,72
2. Baexem, St. Jan	1	13	5	13	9	13	54	40,74
3. Boshoven, St. Oda	2	18	8	12	12	19	71	43,66
4. Budel, St. Nicolaas/St. Antonius	4	9	9	3	5	20	50	50,00
5. Dorplein, St. Joseph	1	3	3	5	2	32	46	73,91
6. Ell, St. Sebastianus	1	9	4	5	8	24	50	64,00
7. Grathem, St. Severinus	1	5	9	10	6	21	62	43,54
8. Hunsel, St. Jacobus	6	6	3	8	2	22	47	51,06
9. Ittervoort, St. Margaretha	–	5	4	8	4	10	31	45,16 1)
10. Laar, St. Sebastianus	1	7	9	7	12	27	63	61,90
11. Leuken, St. Job	–	10	5	15	13	33	76	60,52
12. Leveroy, St. Barbara	–	11	12	6	7	19	55	47,27
13. Meyel, St. Nicolaas	3	16	17	12	8	28	84	42,85
14. Meyel, St. Willibrord	1	10	7	6	11	33	68	64,70
15. Nederweert, St. Antonius	1	8	7	9	6	22	53	52,83
16. Nederweert, St. Lucie	1	7	11	17	13	9	58	37,93
17. Neeritter, St. Lambertus	1	17	5	8	6	17	54	42,59
18. Oler, St. Petrus	2	12	7	13	7	19	60	43,33
19. Ospel-Dijk, St. Odilia	–	8	3	11	6	30	58	62,06 2)
20. Roggel, St. Paulus	–	4	–	3	4	12	23	69,56 3)
21. Santfort, St. Anna	–	10	7	5	2	15	39	43,58
22. Stramproy, St. Antonius	3	9	9	14	6	37	78	55,12
23. Stramproy, St. Catharina	3	6	7	7	11	30	64	64,06
24. Swartbroek, St. Cornelius	1	9	3	2	–	17	32	53,12
25. Thorn, St. Ansfried	–	7	6	8	6	10	37	43,24
26. Tungalroy, St. Barbara	1	11	4	3	4	19	42	54,76
TOTAAL	36	254	170	214	174	562	1410	52,19
% van het totaal	2,38	18,14	12,03	15,18	12,25	40,04	100	

(1), (2), (3) Geen drumband, trommel- of fluitkorps.

**Goud- Zilver Atelier
Andriessen**

Dorpsstraat 28
5708 GH Helmond(Stiphout)
Tel. 0492 - 550792
Fax 0492 - 522269

LAARZEN LAARZEN L
PLUIMEN-VEREN-PLUI
KOPPELS-RIEMEN-KO
HOEDEN-SHAKO'S-I
UNIFORMSCHOENEN
DANSSCHOENEN DAN
HISTORISCHE-SCHOE
GILDESCHOENEN GI
OVERSCHOENEN
HANDSCHOENEN HAN
OPERA-OPERETTE-SC

VAN BEERS B.V.
SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel. (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031(416)27 22 54

TONEELSCHOENEN

TABEL 6B: Kantonnale Bond "Eendracht Maakt Macht" SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Altweert, St. Antonius	—	1	3	4	9	9	3	6	3	38	23,68
2. Baexem, St. Jan	—	—	1	5	11	14	14	2	7	54	16,66
3. Boshoven, St. Oda	—	3	3	10	14	11	8	11	14	74	33,78
4. Budel, St. Nicolaas/St. Antonius	—	2	2	8	9	12	7	4	6	50	20,00
5. Eil, St. Sebastianus	—	—	4	6	10	6	—	4	3	33	21,21
6. Grathem, St. Severinus	1	2	4	1	4	11	11	14	14	62	45,16
7. Heythuysen, St. -Nicolaas	—	1	4	17	20	21	14	6	18	101	23,75
8. Hunsel, St. Jacobus	—	1	2	6	6	8	8	5	3	39	20,51
9. Ittervoort, St. Margaretha	—	—	1	8	9	14	19	3	15	69	26,08
10. Kelpen-Oler, St. Petrus	—	1	—	9	11	23	5	7	13	69	28,98
11. Laar, St. Sebastianus	—	1	6	4	20	12	5	4	22	74	35,14
12. Leuken, St. Job	—	—	3	9	9	13	11	8	14	67	32,83
13. Leveroy, St. Barbara	1	1	6	2	11	8	16	15	18	78	42,30
14. Meyel, St. Nicolaas	—	1	3	10	9	10	13	8	7	61	24,59
15. Meyel, St. Willibrord	—	2	2	8	20	14	7	15	13	81	34,57
16. Nederweert, St. Antonius	1	1	7	11	14	15	9	4	11	73	20,54
17. Nederweert-Eind, St. Lucie	—	1	7	6	14	7	7	11	6	59	28,81
18. Neeritter, St. Lambertus	—	—	2	8	6	7	9	4	3	39	17,94
19. Ospel-Dijk, St. Odilia	—	—	2	3	5	7	12	2	3	34	14,70
20. Roggel, St. Paulus	—	1	—	9	18	19	9	9	6	71	21,12
21. Stramproy, St. Antonius	—	1	5	13	14	15	12	11	7	78	23,07
22. Stramproy, St. Catharina	—	1	4	13	17	12	22	6	23	98	29,59
23. Swartbroek, St. Cornelius	—	1	3	9	16	16	18	10	11	84	25,00
24. Thorn, St. Ansfried	—	—	2	6	11	8	6	4	7	44	25,00
25. Tungalroy, St. Barbara	—	5	—	3	6	2	2	9	2	29	37,93
26. Weert, St. Catharina	—	1	2	4	16	9	9	5	—	46	11,36
TOTAAL	3	28	78	192	309	303	256	187	249	1605	27,16
% van het totaal	0,18	1,74	4,85	11,96	19,25	18,87	15,95	11,65	15,51	100	

TABEL 7A: Bond van Midden-Limburgse Schutterijen "Juliana" SITUATIE 1971

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	% leden < 30 jaar
1. Baarlo, St. Antonius en Petrus	1	10	5	5	6	15	42	50,00
2. Beesel, St. Gregorius & Sebast.	1	8	13	10	6	29	67	52,23
3. Belfeld, St. Urbanus	2	9	4	1	11	11	39	56,41
4. Beringe, St. Hubertus	3	14	10	12	11	30	80	51,25
5. Blerick, St. Thomas v. Aquino	—	10	13	16	14	7	60	35,00
6. Grashoek, St. Urbanus	—	1	3	9	3	13	29	55,17
7. Grubbenvorst, St. Jan	2	6	5	8	5	7	33	36,36
8. Helden, St. Lambertus	1	12	6	8	4	23	54	50,00
9. Horst, Wilhelmina	1	7	5	13	11	16	53	50,94
10. Kessel, St. Hubertus	1	11	2	8	6	22	50	56,00
11. Maasbree, St. Martinus	4	20	17	13	3	6	63	14,28
12. Neer, St. Martinus	2	7	7	8	8	18	50	52,00
13. Panningen, St. Leonardus	1	7	5	7	5	3	28	28,57 1)
14. Reuver, St. Barbara	—	2	4	10	4	19	39	58,97
15. Siebengewald, Ons Genoegen	4	8	9	2	6	—	29	20,68
16. Tegelen, St. Antonius	1	7	2	1	4	19	34	67,64
17. Tegelen, St. Hubertus	—	—	—	—	—	—	66	—
18. Tegelen, St. Martinus	1	10	8	3	5	11	38	42,10
19. Sevenum, St. Sebastianus	1	3	2	2	6	2	16	50,00
20. Venlo, Akkermansgilde	2	12	5	7	12	18	56	53,57
TOTAAL	28	164	125	144	130	269	926/860*	46,39
% van het totaal	3,25	19,07	14,53	16,74	15,12	31,29	(100%=860)	

Voetnoot: (1) geen drumband, trommel- of fluitkorps.

Noot: *) Het totaal aantal leden van deze bond is 926. Omdat echter, behalve het totaal van 66 leden, geen nadere gegevens van St. Hubertus, Tegelen, bekend waren, hebben wij het percentage berekend zonder deze schutterij. Het subtotaal werd dus $926 - 66 = 860$ ($1\% = 8,6$).

TABEL 7B: Bond van Midden-Limburgse Schutterijen "Juliana" SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Baarlo, St. Antonius en Petrus	1	—	4	7	15	3	5	6	—	41	6,43
2. Beesel, St. Gregorius & Sebast.	—	4	3	7	13	8	13	2	—	50	4,00
3. Belfeld, St. Urbanus	—	1	5	13	15	10	15	5	3	67	11,94
4. Beringe, St. Hubertus	—	1	—	5	11	15	7	1	1	41	4,87
5. Blerick, St. Thomas v. Aquino	—	—	1	12	3	7	7	13	4	47	36,17
6. Grashoek, St. Urbanus	1	—	1	3	24	17	17	9	—	72	12,50
7. Grubbenvorst, St. Jan	—	1	3	5	16	20	5	9	9	68	26,47
8. Helden, St. Lambertus	—	—	6	8	8	9	9	8	4	52	23,07
9. Horst, Wilhelmina	—	1	3	9	20	23	11	5	17	89	24,71
10. Kessel, St. Hubertus	—	4	8	13	11	4	5	1	2	48	6,25
11. Maasbree, St. Martinus	—	1	3	3	8	8	7	13	1	44	31,81
12. Maasbree, St. Anna	—	1	3	5	21	16	18	9	4	78	16,66
13. Neer, St. Martinus	—	—	—	7	4	3	5	3	3	25	24,00
14. Panningen, St. Leonardus	—	—	1	5	9	10	7	3	—	35	8,57
15. Reuver, St. Barbara	—	—	1	13	13	4	6	6	3	46	19,56
16. Sevenum, St. Sebastianus	—	—	6	4	9	6	2	3	3	33	18,18
17. Siebengewald, Ons Genoegen	—	—	3	2	9	5	—	7	3	29	34,48
18. Tegelen, St. Anthonius	—	—	1	4	10	2	6	1	—	24	4,16
19. Tegelen, St. Hubertus	—	—	2	6	12	10	10	5	—	45	11,11
20. Tegelen, St. Martinus	—	2	3	7	12	10	4	5	4	47	19,14
21. Venlo, Akkermansgilde	—	—	—	4	14	9	13	9	1	50	20,00
22. Venray, Zandakkerigilde	—	—	—	4	14	9	13	9	1	50	20,00
TOTAAL	2	16	57	142	257	199	173	123	62	1031	17,94
% van het totaal	0,2	1,6	5,6	13,8	24,9	19,3	16,8	11,9	6,1	100	

TABEL 8: Schuttersbond De Maasvallei SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Dilsen, St.-Martinus	—	1	1	1	7	5	6	8	8	37	42,24
2. Kinrooi, St.-Ambrosius	—	—	7	5	5	6	1	3	5	32	25,00
3. Leut, St.-Pieter 1	—	—	8	3	4	6	5	3	11	40	35,00
4. Maasmechelen, St.-Monulphus & Gondulphus I	—	—	3	4	6	12	5	2	1	33	9,09
5. Maasmechelen, St.-Monulphus & Gondulphus II	—	—	2	11	4	8	4	7	10	46	36,95
6. Meeswijk, St.-Laurentius	—	—	3	5	6	9	9	6	4	42	23,80
7. Stokkem, St.-Elisabeth	—	—	4	6	10	11	14	12	3	60	25,00
TOTAAL		1	28	35	42	57	44	41	42	290	28,62
% van het totaal		0,3	9,6	12,1	14,5	19,7	15,2	14,1	14,5	100	

TABEL 9: Schuttersbond Maas en Kempen SITUATIE 1997

PLAATS EN NAAM SCHUTTERIJ	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. As, St.-Sebastianus	—	—	7	11	5	5	5	3	8	44	25,00
2. Beek, St.-Catharina	—	—	2	4	10	18	15	5	20	74	33,78
3. Bocholt, St.-Laurentius	—	—	5	7	11	8	6	5	2	44	15,90
4. Dorne, St.-Sebastiaan	—	1	3	12	4	1	3	6	4	34	29,41
5. Elen, St.-Pieter	—	2	2	5	4	7	7	5	6	38	28,94
6. Ellikom, St.-Harlindis & Relindis	—	—	10	9	11	18	8	7	8	71	21,12
7. Grootbeersel, St.-Martinus	1	—	4	7	10	11	7	3	7	50	20,00
8. Grote Brogel, St.-Sebastiaan	—	2	4	6	10	18	16	13	10	79	29,11
9. Kaulille, St.-Joris	1	3	3	10	14	17	14	15	19	96	35,41
10. Kessenich, de Breidelzonen	—	—	3	6	7	24	11	10	9	70	21,51
11. Kessenich, St.-Martinus	—	—	4	7	13	19	19	13	4	79	21,51
12. Kinrooi, St.-Martinus	—	—	3	5	10	5	6	7	4	40	27,50
13. Louwel, St.-Lambertus	—	—	6	7	8	7	9	4	13	54	31,48
14. Manestraat, St.-Hubertus	—	1	2	8	4	14	10	9	7	55	29,09
15. Molenbeersel, St.-Lambertus	1	2	8	8	4	9	4	6	1	43	16,27
16. Niel-bij-As, St.-Martinus	—	1	—	16	16	16	8	4	11	72	20,83
17. Opglabbeek, St.-Amandus	—	—	4	9	3	8	14	9	8	55	30,90
18. Opglabbeek, St.-Anna	—	1	3	10	9	8	9	4	—	44	9,09
19. Opitter, St.-Trudo	—	1	2	10	5	2	4	7	—	31	22,58
20. Opoeteren, St.-Dionysius	—	—	1	10	6	4	21	10	4	56	26,78
21. Raam, St.-Servatius	—	—	6	8	11	12	17	6	6	66	18,18
22. Rotem, St.-Mon. & Gondulphus	1	1	2	12	3	12	6	3	7	47	21,27
23. St.-Huibrechts-Lille, St.-Sebastiaan	2	1	10	9	8	22	14	8	15	89	25,84
24. Voorshoven, St.-Anna	—	1	8	7	6	9	5	2	6	44	18,18
TOTAAL	6	17	102	203	192	274	238	164	179	1375	24,95
% van het totaal	0,4	1,2	7,4	14,8	14,0	19,9	17,3	11,9	13,0	100	

In het komende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift wordt weer het overzicht opgenomen van alle secretariaten en andere belangrijke adressen voor het Limburgse Schutterswezen. Indien het adres van ũw secretariaat in het afgelopen jaar is gewijzigd, stuur dan de juiste gegevens aan het redactie-adres vóór 15 januari 2001 voor opname in het Limburgs Schutterstijdschrift.

TABEL 10A: TOTAAL VAN ALLE BESTUDEERDE BONDEN SITUATIE 1971

NAAM SCHUTTERSBOOND	voor 1900	1900 1919	1920 1929	1930 1939	1940 1946	na 1946	totaal	aantal schutterijen	% leden < 30 jaar
1. Zuid-Limburgse SchuttersBond	10	63	60	108	82	203	526	12	54,18
2. Eendracht Born-Echt e.o.	11	149	101	138	114	294	807	17	50,55
3. Midden-Limburgse SchuttersBond	23	160	89	166	116	406	960	20	54,68
4. St. Gerardus Amstenrade	15	111	96	122	120	350	814	19	57,73
5. Berg en Dal, Noorbeek	4	9	14	15	10	41	93	6(2)*	54,83
6. Eendracht Maakt Macht, Weert	36	254	170	214	174	562	1410	26	52,19
7. Juliana, Baarlo	28	164	125	144	130	269	926/860	20**)	46,39
TOTAAL	127	910	685	907	746	2125	5470***)	120/116*)	52,48
% van het totaal	2,32	16,63	12,52	16,58	13,63	38,32	100		

OPMERKINGEN:

*) zie opmerking tabel 5A

**) zie voetnoot tabel 7A – Het aantal leden ouder dan 30 jaar blijkt te zijn 48,05%

– Het aantal leden jonger dan 30 jaar is voor deze 7 bonden samen 51,95%

***) NB (1) De Zuid-Limburgse SchuttersBond heeft een totaal-ledental van ± 560. Gegevens van schutterij St. Hubertus Gulpen ontbreken. Gezien het gemiddelde in deze bond is het aantal leden van deze schutterij op 34 geschat.

(1) Schuttersbond Juliana, Baarlo: voor percentage is schutterij St. Hubertus Tegelen niet meegerekend, d.w.z. 66 leden. Het totaal is dan 5470 leden.

Deze 8 tabellen leren ons, dat de leeftijdsopbouw onzer schutterijen ten voordele van de jongeren uitvalt, al zijn er per schutterij natuurlijk wel verschillen.

– Het percentage dat de kolommen 1 t/m 4 gezamenlijk te zien geven, dus dat der personen van 30 jaar en ouder is ter grootte van 48,05.

– Het grootste deel der leden, namelijk 51,95% blijkt derhalve jonger te zijn dan 30 jaar.

Hierbij een tweetal opmerkingen:

a. In kolom 5 werden de oorlogsjaren apart opgenomen, omdat er voor dit tijdvak in het algemeen een teruggang te constateren valt van het aantal geboorten. Beschikte men niet over aparte gegevens uit de periode 1940-1946, dan zou dit het gemiddelde 1940-heden nadelig hebben kunnen beïnvloeden.

b. Het grote percentage jongeren wordt voor een niet onaanzienlijk gedeelte gevormd door de mannelijke leden van de drumband-fluit- en trommelkorpsen (d-t-f-k).

Deze leden zitten verwerkt in de cijfers, zonder als aparte groep vermeld te zijn. Dit vindt zijn oorzaak in het feit, dat deze jongeren vaak zowel bij "schutterij" als bij "d-t-f-k" genoteerd staan: zij schieten dus óók.

Ter oriëntatie laten wij hier een opgave volgen van het aantal leden dezer "d-t-f-korpsen", n.a.v. gegevens van de Bond Eendracht Born-Echt e.o. Zij vertonen het volgende beeld: (het 2e getal in elke kolom geeft het aantal "d-t-f-korpsen"-leden aan, dat in het eerste verwerkt is).

Bond Eendracht Born-Echt	voor	1900	'20	'30	'40	vanaf	totaal
Totaal aantal schutterijen: 17	1900	1920	'30	'40	'46	'46	
	11	149	101	138	114	294	870
	(-)	(1)	(7)	(20)	(31)	(211)	(270)

Van de 403 leden die ná 1940 geboren zijn (kolom 5 en 6), blijken er dus 242 óók lid te zijn van de drumband-trommel- en fluitkorpsen. Dit is meer dan 50%. Een verheugend verschijnsel omdat vele leden van deze korpsen of thans reeds meeschieten of later zeer vaak overgaan naar de schutters. Er is dus een grote potentiële reserve.

**Zoekt u een origineel cadeau?
Geef een jaarabonnement
op het Limburgs Schutterstijdschrift!**

TABEL 10B: TOTAAL VAN ALLE BESTUDEERDE BONDEN SITUATIE 1997

NAAM SCHUTTERSBOED	1900 1909	'10 '19	'20 '29	'30 '39	'40 '49	'50 '59	'60 '69	'70 '79	'80 heden	totaal	% leden < 30 jaar
1. Zuid-Limburgse SchuttersBond	1	16	44	119	189	213	199	128	120	1029	24,10
2. Bond Eendracht Born-Echt e.o.	–	13	66	142	249	322	263	173	151	1379	23,49
3. Midden-Limburgse SchuttersBond	4	25	66	162	277	283	247	201	141	1406	24,32
4. Bond St.-Gerardus Amstenrade	–	8	44	78	193	228	236	167	109	1063	25,87
5. Bond Berg en Dal	–	2	14	40	63	58	61	52	29	319	25,39
6. Eendracht Maakt Macht	3	28	78	194	316	307	256	187	249	1618	26,94
7. Bond Juliana	2	16	57	142	257	199	173	123	62	1031	17,90
8. Bond De Maasvallei	–	1	28	35	42	57	44	41	42	290	28,62
9. Bond Maas en Kempen	6	17	102	203	192	274	238	164	179	1375	24,95
TOTAAL	16	126	499	1115	1778	1941	1717	1236	1082	9510	24.37
% van het totaal	0,2	1,3	5,2	11,7	18,7	20,4	18,1	13,0	11,4	100	

Conclusie

Vergelijking tussen overeenkomstige kolommen van 1971 en 1997 levert een conclusie op die zeer nadelig uitvalt voor het laatstgenoemde jaar. Voor onze tijd dus.

Ruw geschat is het percentage leden jonger dan 30 jaar in die 25 jaar tijd op vele plaatsen (haast) met de helft teruggelopen.

De slotzin uit 1971 "De schutterijen vergrijzen niet, zij hebben toekomst", moet in 1997 met heel veel reserve gelezen worden. Het gezegde "Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst", krijgt in dit licht van de uitslag van dit onderzoek een navrante bijklank.

Uit de grond van mijn hart hoop ik oprecht, dat diegene die over weer 25 jaar een identiek onderzoek doet, met betere gegevens moge besluiten.

Het ware aan te raden, wellicht in de boezem van de OLS-Federatie en de stichting S.A.S., met enkele personen rond de tafel te gaan zitten om de problematiek van het teruglopende aantal jongeren eens van verscheidene kanten et belichten. Ik ben er van overtuigd dat de hele Limburgse Schutterswereld met meer dan gewone belangstelling het resultaat van zo'n studie-bijeenkomst (-en) zal afwachten.

Leeuwen, 15 oktober 2000
Drs. Jean Walraven.

CURSUS-INFO: Juryleden en kandidaat-juryleden

Doel: Scholing voor kandidaat-juryleden. Opfriscursus voor bonds- en OLS-juryleden.

Standaard: Normenboekje van de stichting S.A.S. Leren van en met elkaar staat centraal.

Cursusdata: Op de zaterdagen 17, 24 en 31 maart, alsmede zaterdag 7 april 2001.

Tijd: 14.00 – 16.30 uur.

Locatie: zo centraal mogelijk, afhankelijk van de aanmeldingen.

Cursuskosten: fl 100,- of Bfr 1900 per deelnemer. Deze worden vaak vergoed door de schuttersbond waarvoor men jureert of door de OLS-Federatie.
Juryleden die alléén op het OLS jureren worden hierbij uitgenodigd deel te nemen.

Opgave: zo spoedig mogelijk rechtstreeks of via de schuttersbonden bij:
Jo Beeren, bestuurslid OLS-Federatie, telefoon 0475-491922.

Inlichtingen: Idem.

525 JAAR ST. ANTONIUS STRAMPROY

De oude schutterij van Stramproy vierde haar 525-jarig bestaan. De "sjötte vanne Hei", zoals St. Antonius Stramproy in eigen dorp bekend staat zouden in 1475 zijn opgericht en vierden hun jubileumfeest van vijftieneekwart eeuw. Zij organiseerden geen schuttersfeest, maar haalden in een feestelijk week-end de banden aan met leden, oud-leden en de gemeenschap Stramproy.

Het oude reglement 1499

De schutterijen in het vorstendom Thorn kregen in 1499 van de vorstin-abdis Eva van Isenburg elk een schuttersreglement. Behalve beide schutterijen van Thorn zelf vielen hier ook onder de schutterijen St. Antonius en St. Catharina uit Stramproy, alsmede de schutterijen van Ell en Ittervoort. Van deze vorstin-abdis bezit de St. Antonius-schutterij nog een oud zilveren schildje met de afbeelding van het familiewapen Van Isenburg. In het oude reglement werd het vogelschieten beschreven, de schutters moesten over een boog of een geweer beschikken, hadden een eigen schietplaats met tapgelegenheden en kenden enkele bijzondere

Antonius met het varken is de patroonheilige van de oude schutterij van Stramproy. De heilige heet ook St. Antonius Abt.

straffen voor overtreders van de artikelen van het reglement. Bij het morsen van bier of eigenmachtig tappen -buiten de eigenlijke tapper om- werd de overtreder in de beek gezet.

Eerdere oprichting 1475

Schutterij St. Antonius Stramproy zou echter al van voor deze reglementsverlening actief zijn en opgericht in 1475 ten tijde van de Thornse vorstin-abdis Gertrudis van Reckheim. Blijkens het reglement uit 1499 bestond er naast de schutterij een broederschap, die mogelijk ouder is dan de schutterij. De mogelijke reden dat deze Stramproyse broederschap annex schutterij in een uithoek van het vorstendom Thorn eerder in het leven zou zijn geroepen dan de meeste andere schutterijen uit het Thornse, zou erin gelegen kunnen zijn dat juist in deze uithoek heide- en broekland lagen. Deze onontgonnen waterrijke heide was dikwijls betwist gebied en mogelijk dat de vorstin-abdis heeft besloten dat de oude Stramproyse broederschap cq. schutterij hier toezicht op diende te houden. Dat sterkt de verbinding

Het bestuur v.l.n.r.: Johan Meijssen, Hans Verbunt, secretaris Robert Munnecum, koning 1995 en 2000 Bert Pleunis, Erik Kunnen, inrichter van de tentoonstelling Michael Bongers en Jan Camp.

Schutterij St. Antonius Abt in aantocht. De vereniging nam in 1999 deel aan het 500-jarig bestaansfeest van collega-schutterij St. Catharina, eveneens uit Stramproy.

van St. Antonius als de schutterij van het Heierrot.

19e eeuwse gebruiken

Het schuttersreglement uit 1499 is eeuwenlang van kracht gebleven. Nog in 1872 werd het nieuw leven ingeblazen en werden mondjesmaat aanvullingen hierop geaccepteerd. In de negentiende eeuw stond de schutterij onder bevel van een kapitein en kende een deken, onder-deken en secretaris-penningmeester (genaamd: "ontvanger"). Het vogelschieten werd gehouden op Sacramentsdag, waardoor er een koning en mogelijk een keizer was. De schutterij was met wapens, vaandel en trom op kermiszondag present in de processie. Op kermismaandag was een mis voor de leden, waarna hulde gebracht werd aan burgemeester, pastoor en kapelaan door middel van een roffelende trom en het vendelen. Het overlijden van een lid werd met tromgeroffel bekend gesteld. Met al hun attributen door rouwfloers omwonden nam de schutterij deel aan de begrafenis en nadien werden drie leesmissen namens de vereniging opgedragen.

Jubileumfeest

In een feestelijk week-end bij het Heyer Heufke te Stramproy begin augustus werden de banden met de eigen leden, de oud-leden en de gemeenschap aangehaald. Zo was er ditmaal geen groots schuttersfeest met vele gastverenigingen, maar waren de oud-leden aange-

schreven, die als bij een reünie bijeenkwamen. De receptie en de reünie van leden en oud-leden trok op de vrijdagavond maar liefst 500 man, die vele verhalen over het oude Stramproyer schuttersleven hadden op te halen. Op de zaterdagavond trad een tweetal bands op, die ook ruimschoots publiek trokken.

Overzicht van de koningen

Voor de zondag 6 augustus had het schutterslid Michael Bongers een compleet overzicht met genealogische gegevens en foto's van alle koningen sinds 1873 van de schutterij St. Antonius Stramproy samengesteld. Op oude schutterijfoto's werden koningen geïdentificeerd, bij familie werden nadere gegevens of foto's opgediept en alles werd verwerkt tot een aanschouwelijk geheel, waarvoor op de zondag zelfs Weertenaren per fiets kwamen kijken omdat een hunner voorvaderen koning bij St. Antonius was geweest. Tevens werden enkele archiefstukken getoond, waaronder de kasboeken sinds 1903 en vergadernotulen vanaf 1914.

Koning der koningen

Ook buiten het overzicht met foto's van alle koningen zou de dag in het teken van de oud-koningen staan: op de zondag was er namelijk naast het dorpsschuttersfeest met drie- en zestallenschieten, een schietwedstrijd voor de koning der koningen, waarvoor alle oud-koningen konden inschrijven. Met 37

deelnemers, die allen ooit het koningszilver van de Stramproyer "sjötte va gen hei" gedragen hadden was het Jan Schreurs, de gewezen koning uit 1953, die koning der koningen werd. Als jubileumkoning gaf hij aan er nu meer trots op te zijn dan 47 jaar geleden. Ook bij het vorig jubileumfeest in 1975 werd een zogenaamd koning der koningen schieten gehouden. Met een film en een fotoreportage werden de verrichtingen vastgelegd voor toekomstige schuttersbijeenkomsten.

Met de vele oud-leden op de reünie en de grote aandacht voor de oud-koningen vierde de schutterij een jubileumfeest, dat de nadruk legde op de eigen vereniging, de eigen gemeenschap van schutterij St. Antonius Stramproy.

Luc Wolters.

SCHUTTERSWEZEN OP INTERNET (II)

In de vorige uitgave van het Limburgs Schutterstijdschrift (nr 48, blz 42/43) kon U een artikel lezen over het moderne medium Internet en wat dat kan betekenen voor onze schutterijen.

Hoofdzak is het presenteren van een vereniging aan een zo groot mogelijk publiek. Dit kan zijn door het plaatsen van foto's, de activiteiten-agenda en berichten uit eigen dorp cq stad, die direct of indirect met de vereniging van doen hebben (processies, kermis, activiteiten t.g.v. Koninginnedag etc).

Aangezien de belangstelling van jongeren om lid te worden van een schutterij (of andere vereniging) tanende is, zullen we toch moeten proberen de jeugd weer warm te maken voor het verenigingsleven, om zodoende de voortschrijdende vergrijzing tegen te gaan.

Omdat de belangstelling van veel jongeren ligt op het gebied van computers en informatica, en zij al jong dit medium beheersen, ligt hier een kans voor de schutterijen deze jongeren voor zich te winnen. Maak gebruik van hun kennis door ze bijvoorbeeld een Homepage voor de schutterij te laten maken. Hierdoor raken ze geïnteresseerd en bekend met onze culturele erfgoederen en gaan ze een onmisbaar onderdeel uitmaken van de schutterij.

Na het vorige nummer ontvingen wij bericht van enkele schutterijen

dat zij ook online zijn gegaan, met het verzoek de titel van hun homepage te vermelden. Dit doen we graag. Wij wensen de nieuwkomers veel bezoekers en positieve reacties op hun Internetsite, en de webmasters veel plezier bij hun werkzaamheden.

Nieuwe Homepages:

Stadsschutterij Sint Sebastianus Heerlen: <http://www.stadsschutterij-st-sebastianus-heerlen.nl/>

(Op deze site veel foto's van het door St Sebastianus georganiseerde Dreiländereck-schuttersfeest op 10 september 2000 in Heerlen).

Schutterij Sint Gertrudis Amstenrade: <http://www.st-gertrudis.nl/>

(Prima combinatie van een 350-jarige schutterij en een modern medium als Internet)

Kon. Schuttersgilde St.-Lambertus Helden:

<http://www.boradoli.nl/schutterij/>
Uniformkleermakerij Janfré Maastricht: <http://www.janfre.nl/>

Wij heten alle sites die een relatie hebben met het schutterswezen van harte welkom op het Internet.

Wijzigingen Internet-adres:

De homepage van de Schutterij St. Remigius Meerssen is verhuisd naar: <http://www.remigius.nl/>

De homepage van het OLS 2000 in Baarlo is verhuisd naar:

<http://www.vis.nl/ols-baarlo/>

(De homepage en het gastenboek blijven wel actief, dus U kunt alles over het OLS in Baarlo nog eens rustig nalezen op deze internetsite).

Correctie:

In ons vorige nummer maakte ik U attent op het bestaan van een heuse schutterij, die louter uit dames bestaat. Echter in het opgegeven internetadres is een foutje geslopen, waardoor de homepage waarschijnlijk niet oproepbaar was. Hiervoor onze welgemeende excuses. Het juiste internetadres van de Frauenschützenverein Nordwalde (D) luidt: www.frauenschuetzen.de/

Indien ook andere schutterijen een homepage hebben, maar nog niet vermeld is, neem dan contact op met de schrijver van dit artikel, en we zullen zorgen dat in de volgende editie hieraan aandacht wordt besteed.

Met schuttersgroeten:

Thimo Zegers, Rijksweg Noord 164,
6136 AD Sittard - tel. 046-4523808
E-mail: T.J.M.MZegers@freeler.nl

HET SCHUTTERSFEEST TE BLERICK

Wie verleden Zondag het vroolijke, zoo coquet aan de Maas gelegen Blerik binnentrad, kon dadelijk aan de vele en velerhande versieringen, met kwistige hand overal aangebracht, zien dat Blerik zich als eene gastvrouw in haar beste plunje had gestoken om de vele vreemdelingen hunner en harer waardig te ontvangen.

Er ligt nu eenmaal iets gezelligs in den Blerikschen volksaard; de feesten die daar worden georganiseerd, slagen in den regel uitmuntend, dank zij vooral den krachtigen steun, die de commissiën gewoonlijk van de zijde der notabelen ondervinden. Daarom ook voelen zich de stedelingen daartoe aangetrokken en steken er velen de Maas over om zich op die landelijke feesten te vermeien. Van daar dat, wanneer Blerik iets op touw zet en de bewoners der omliggende dorpen tot deelname uitnodigt, het steeds kan rekenen op een grooten toeloop van gasten.

En zoo was het dan ook verleden Zondag, toen Blerik het toneel was van het groot Schuttersfeest, dat door ruim 20 concurreerende gezelschappen werd bezocht en onder medewerking van een viertal muziekkorpsen plaats had.

De groote, breede, lommerrijke Lindenlaan van de brug tot het dorp, had een ongemeen vroolijk, opwekkend aanzien. Eerebogen, de een al mooier dan de andere, hier en daar onder het frissche dennegroen kernachtige spreuken en toepasselijke welkomsgroeten bevattende, slingers en ontelbare vlaggen, dat alles maakte dat ieder, die zijne schreden naar Blerik richtte, innam. Men gevoelde terstond dat er feest was en de algemeene stemming deelde zich mede aan elk, die het plaatsje betrad, waartoe de later doorbrekende zon, de bonte mengeling van uniformen en de opwekkende toonen der muziekgeselschappen niet weinig bijdroegen. De vroolijke gezichten, die u allerwege tegenstraalden uit deuren en vensters, van stoelen en banken, zij waren de sprekendste bewijzen dat zij hartelijk welkom waart.

Hoe meer zielen hoe meer vreugd en Blerik had er zich op voorbereid een groot aantal gasten te ontvangen.

Tegen 12 uren kwamen zij aan, de vreedzame strijders, die elkander, zij 't dan ook met een vuurwapen, den prijs zouden betwisten. Sommigen zagen er sierlijk uit, anderen hadden een krijgshaftig uiterlijk, terwijl de sappeurs van Meerloo erg vreesinboezemend leken. Bij hunne aankomst werden de gezelschappen aan den ingang van het dorp feestelijk ontvangen en verzamelden allen zich op de markt. Daar was het nu een allerprachtigst gezicht, die veelkleurige menigte, die steeds grooter en grooter, bonter en bonter werd. Een kreet van vreugde en verrassing, nieuwe muziektonen uit de verte kondigden weer andere gasten aan, eindelijk verscheen Venloo's akkermansgilde met zijne groote schutspatronen "Valuas en zijne vrouw". Deze laatsten waren zoo verrukt over de onmiskenbaar hartelijke ontvangst, dat zij uit louter vreugde hunne gewone deftigheid en waardigheid vergetende, evenals andere gewone menschen kinderen voor het Raadhuis op de vroolijke toonen van Blerik's Fanfare Gezelschap een polka waagden, welk blijk van toenadering door alle aanwezigen op hoogen prijs gesteld en met een gul gelach begroet werd. Nadat de Directiën de eerewijn was aangeboden, stelde de stoet zich op het feestterrein op en trokken de deelnemende gezelschappen in de volgorde door het lot bepaald, onder de welluidende toonen der muziek, eerst den grooten weg op en vervolgens door het dorp. Het was waarlijk een prachtig, een eenig gezicht, die bonte mengeling van allerhande uniformen, van kapiteins en majoors in verschillende kleuren uitgedoscht op paarden, wier manen en staarten als 't ware onzichtbaar waren van strikjes en lintjes, die muziekkorpsen met hunne blinkende instrumenten en ontrilde vaandels, welke lustig wapperden, terwijl zij uit alle vensters, ja van sommige daken en platformes door gejuich en gewuif begroet werden.

De eere- en feestcommissiën, versierd met de insignes, waren natuurlijk mede in den stoet, terwijl het tweespan van den eerevoorzitter een open rijtuig voorttrok, waarin een aantal bruidjes gezeten waren, die lief en keurig aangekleed, op een rood fluwelen kussen de zoo opvallend mooi, dat wij den schilders hun talent, den fotografen hunne kunst en instrumenten benijdden om dat waarlijk landelijk tafereel voor de toekomst te kunnen bewaren.

Op het feestterrein teruggekeerd, werd onmiddellijk met den wedstrijd een aanvang gemaakt. Eerst was de gouden bondsmedaille aan de beurt en niet dan na een hardnekkigen strijd toegekend aan de schutterij St. Martinus van Maasbree. De

andere deelnemende gezelschappen kampten om de verschillende prijzen, bestaande in gouden en zilveren medailles met en zonder bijvoeging eener geldsom. Er werd verbitterd gestreden tot aan den avond toe. Ondertusschen werd door de verschillende muziekgezelschappen beurtelings een nummer van het rijke programma afgespeeld. Om het kiosk verdrong zich eene groote menigte belangstellenden, die de stukken met aandacht volgde. De fanfare van Blerik kweet zich op loffelijke wijze van hare taak, vooral na de trombon-solo werd zij daverend toegejuicht. De fanfares van Baarlo en Reuver, zoowel als de stafmuziek der dd. Schutterij van Venloo oogstten veel bijval in voor hunne uitvoeringen.

De toevloed van bezoekers nam steeds toe en ondanks het overgroot aantal vreemdelingen, dat de stoutste berekeningen verre achter zich liet, bleef het ordelijk, netjes en gezellig op het terrein en in den geheelen omtrek. Het terrein zelf, waartoe de Heer Math. Grubben eene weide had afgestaan, was bijzonder smaakvol en netjes ingericht. De kiosk aan beide zijden geflankeerd door de reusachtige figuren Valuas cum uxore, was netjes, de overdekte zitplaatsen boden een welkom schaduwrijk plekje aan en overall had men met succes die comforts aangebracht, welke men op een landelijk feest kan verwachten. De uitslag van den wedstrijd was middelerwijl bekend geworden. Na dikwijls overgekampt te hebben was het eindresultaat dat de eerste prijs, gouden medaille en 30 frs. werd toegekend aan de schutterij St. Aldegondis van Buggenum, de tweede prijs, zilveren medaille en 20 frs., aan de schutterij St. Lambertus van Haelen en de derde prijs, zilveren medaille en 10 frs. Aan de schutterij St. Lambertus van Helden-Dorp. Onder eene passende en hartelijke toespraak werden de prijzen aan de overwinnaars uitgereikt door den Eerevoorzitter, den WelEdelGestrengen Heer Mr. J. Clercx, die er vooral op wees dat verbroedering en aaneensluiting iets vermogen en dat hij hoopte dat de band van vriendschap, die nu reeds de leden samenhiel, steeds nauwer zou worden toegehaald.

Na afloop gingen allen welgemoed en zeer voldaan huiswaarts, en de feestcommissie, die zich zooveel moeite had getroost, die zoveel had opgeofferd tot het welslagen van het feest, kon met veel zelfvoldoening terugzien op dezen heugelijken dag.

Wij willen geen persoonlijke pluimpjes geven, uit vrees van iemand te vergeten, maar wij voelen ons toch gedrongen bij deze openlijke hulde te brengen aan allen zonder onderscheid, die mede hebben gewerkt om dit feest te doen zijn wat het geweest is.

Blerik heeft weder getoond dat met vereende krachten iets kan worden tot stand gebracht en wij gevoelen ons dan ook bewogen om het "leve hoog" te herhalen, waaronder wij gaarne allen willen bedoelen, het "Leve Blerik".

Een Reporter.

Bron: Venloosche Courant 2 juni 1888.

Groot Schuttersfeest

te BLERICK,

op ZONDAG den 27 Mei a. s.

te geven door de aldaar bestaande

SCHUTTERIJ St. THOMAS,

in de ruime weide van den Heer M. Grubben,

met welwillende medewerking van

DE STAFMUZIEK DER DD. SCHUTTERIJ VAN VENLOO, DE FANFARE VAN BAARLOO, DE FANFARE VAN REUVER EN DE FANFARE VAN BLERICK.

Concurrerende Gezelschappen:

1. BAARLO, St. Pieter.	11. MAASBREE, St. Anna.
2. BAARLO, St. Urbanns.	12. MAASBREE, St. Antonius.
3. BELFELD, St. Urbanns.	13. MAASBREE, St. Martinus.
4. BUGGENUM, St. Aldegondis.	14. MEERLO, St. Paulus.
5. HAELEN, St. Anna.	15. NEER, Basschutters.
6. HAELEN, St. Lambertus.	16. NEER, Oude Schutterij.
7. HELDEN-DORP, St. Lambertus.	17. NEER, Jonge Schutterij.
8. HELDEN-PANNINGEN, St. Servatius.	18. NEER, Sacramentschutters.
9. HORN, St. Martinus.	19. NUNHEM, St. Servatius.
10. KESSEL, St. Lambertus.	20. TEGELEN, St. Antonius.
	21. VENLOO, Valuas.

PRIJZEN: Voor den Schuttersbond: een gouden medaille.

Voor de concurrerende Gezelschappen: 1e prijs een gouden medaille en 30 francs.

2e prijs een zilveren medaille en 20 francs; 3e prijs een zilveren medaille en 10 francs.

FEESTREGELING: 12 uur: Aankondiging van het feest door 't geschut.

1 uur: Ontvangst der gezelschappen en het aanbieden van den Eerewijn op het Raadhuis, waarna

Groote Optocht door het Dorp

naar het Feestterrein.

Na afloop van den Optocht: Begin van den Schietwedstrijd, afgewisseld door muziek- en zanguitvoeringen.

TOEGANG tot het feestterrein 12 cent per persoon.

DE COMMISSIE.

WILHELMINA BLEIJERHEIDE 100 JAAR

In de gemeente Kerkrade zijn diverse schutterijen, die niet bij de Oud-Limburgse Schuttersfederatie zijn aangesloten en daardoor in de provincie geen grote bekendheid genieten. Een daarvan is schutterij Wilhelmina in de Kerkradse wijk Bleijerheide. Deze vereniging vierde in het afgelopen jaar haar eeuwfeest.

In 1900 werd in augustus in lokaal Chermin de oprichtingsvergadering van schutterij Wilhelmina Bleijerheide gehouden, zodat er een nieuwe loot ontsproot aan de Kerkradse schuttersstam. In Kerkrade zelf waren er toen al enkele schutterijen, zelfs de wijk Bleijerheide telde met de boogschutterijen St. Sebastianus en St. Lambertus al twee schuttersgezelschappen, toen Wilhelmina zich hieraan toevoegde.

Jaarlijks houdt Wilhelmina het koningsvogelschieten, neemt deel aan de processie in de wijk Bleijerheide, luistert lokale festiviteiten als de oranjefeesten op en neemt deel aan schuttersfeesten, bovenal van de internationale flobertbond, die leden telt in Kerkrade in Nederland, het aangrenzende Duitsland en in België.

Deze internationale flobertbond werd in 1982 mede door toedoen van Wilhelmina Bleijerheide opgericht, waardoor tal van internationale contacten tot stand zijn gekomen. Voor de Tweede Wereldoorlog was de schutterij aangesloten bij de Duitse Bond van "Flobertschützenvereine", na de oorlog zocht ze aansluiting bij de destijds opgerichte Federatie van Kerkradse schutterijen. Wijlen voorzitter Frans Klüter, die bij Wilhelmina 45 jaar de voorzittershamer hanteerde, was mede-oprichter van deze Kerkradse schuttersfederatie, die thans bij de Sportraad in die gemeente is ondergebracht, hetgeen de traditionele schutters degradeert tot sportschutters.

Bij gelegenheid van het gouden jubileum in 1950 werd aan de schutterij door de toenmalige oud-koningin, prinses Wilhelmina een koninklijke gift gedoneerd uit erkentelijkheid dat schutterij Wilhelmina de naam van de vereniging en daarmee de naam van de koningin 50 jaar onder alle omstandigheden hoog had gehouden. Gelieerd aan de schutterij werd een drumband opgericht, die met name in de jaren '60 en '70 succesvol was.

In meer beperkte omvang is de drumband de schutterij tot heden blijven vergezellen.

In Bleijerheide zijn thans twee schutterijen actief: de kruisboogschutterij St. Sebastianus en de flobertschutterij Wilhelmina (de eerder genoemde schutterij St. Lambertus ging ter ziele).

Beide Bleijerheidse schutterijen hebben sinds 1980 gezamenlijk onderdak gevonden in één clublokaal, dat onlangs geheel vernieuwd is in het kader van de herinrichting van het schietterrein van beide schutterijen.

De schutterij mocht voor het eerst tijdens haar jubileumfeesten rekenen op goed weer. In het verleden waren diverse feesten, bij gelegenheid van het 25-, 40-, 50-, 60- en 90-jarig bestaan verregend.

Het eeuwfeest kende een stralend hete zon, die bestendig werd door wederom een koninklijke gift.

In 1950 beloonde oud-koningin Wilhelmina de vereniging, in 2000 ontving de flobertschutterij de koninklijke erepenning als koninklijke waardering voor een vereniging met een aan het koningshuis gerelateerde naam.

Luc Wolters.

Flobertschutterij Wilhelmina Bleijerheide.

REGEN, KOEIEN EN SCHAPEN VERSTOREN 9^e LDS IN GROTE BROGEL MAAR ... DESONDANKS EEN MOOI FEEST!

Laten we beginnen met de feestgids. Hierin bijt burgemeester-senator Theo Kelchtermans de spits af: «12 jaar na den Ouwe Limburger is Grote Brogel opnieuw het decor voor een groots treffen tussen de schutters uit beide Limburgen ...»

Wij zijn ervan overtuigd dat Peer en Grote Brogel in het bijzonder het LDS zal laten uitgroeien als een even groot succes als in Neerpelt-Sint Huibrechts-Lille.» Andere woorden zijn er van Jan Dirckx, voorzitter van de stuurgroep «Leve De Samenwerking», Martin Eurlings, deputé van Nederlands-Limburg, gouverneur Hilde Houben-Bertrand, Theo Smeets pastoor en Riet Fleuren-Swinkels voorzitter LDS. Naast de praktische mededelingen en de noodzakelijke reclame staat er ook de historiek van Grote Brogel en van de Sint Sebastianusgilde opgenomen.

Wegens de regen moest de opening in een bomvolle en lawaaierige tent. Tijdens de toespraken zei Martin Eurlings «dat de vrouwen hun mannetje wel zouden staan»

(hij deed dat niet onder de schietboom, want hij miste), Hilde Houben-Bertrand zei «dat ze naar deze dag had toegeleefd, maar toch niet al te zeker mocht zijn» (ze schoot raak) ook herinnerde ze eraan dat volgend jaar het 10^e LDS plaats heeft «liefst in Belgisch-Limburg» voegde ze eraan toe. Riet Fleuren-Swinkels herinnerde aan de Olympische gedachte «deelnemen is belangrijker dan winnen» en pastoor/proost Theo Smeets deed een gebed om droog weder en vroeg de zegen voor het feest en voor de aanwezigen.

Na de ereschoten begon de optocht. De regen had de wegen heel slijkerig gemaakt en sommige schutterijen bleven ook niet droog. De optocht werd onderweg ook verstoord door een 20-tal koeien en door een kudde schapen. Ze wilden misschien het parcours wat meer bevolken want de toeschouwers waren zeer schaars opgekomen. Vele schutters lieten zich dan ook ontvallen dat de optochten toch beter in een dorpskom konden plaats vinden.

Het voorval tijdens de optocht werd op foto vastgelegd door Raymond Lemmens. Deze foto verscheen dan ook op de voorpagina van Het Belang van Limburg. Johan Bloemen titelde zijn bijdrage «Koeien stelen de show op Dames Schuttersfeest».

Toen het korpsschieten begon, regende het wederom maar later kwam er dan toch de zon door (misschien doordat ze aan het gebed van de pastoor dacht). Tent en schutterslokaal zaten dan ook vaak overvol.

We hebben speciaal op het eten gelet; verzorgde frietjes, broodjes, pita en Vietnamese loempia's werden doorgespoeld met veel geestrijk vocht, wellicht meer door de heren dan de dames want die bleken goed te schieten.

De wedstrijd werd aangevangen met 174 damesdrietallen, behorende tot 68 verschillende schutterijen. Bij de kaveling bleven er nog 106 over van 54 schutterijen. Dan daalde het getal elke ronde tot 84, tot 73 en bij 68 drietallen werd de wedstrijd gestaakt.

Foto Stichting LDS gemaakt op 17 september 2000 in Grote Brogel door de heer Pelzer uit Beek. Voorste rij v.l.n.r.: Neyens-Akkermans Molenbeersel, Lisette Wolfhagen Melick, René Maessen Niel-bij-As, Yvonne Janssen-Dijcks Koningsbosch en Ria Wilms Tegelen. Achterste rij v.l.n.r.: Sef Schaefer Roermond, Jan Geraedts Roermond, Marion Caris Boshoven, Riet Fleuren-Swinkels Blerick, Harrie Thissen Tegelen, Piet Bergmans Haelen en Frans Aelmans Asenray.

Sfeerbeelden van het LDS in Grote-Brogel – Fotocompositie Werner Smet

Sfeerbeelden van het LDS in Grote-Brogel – Fotocompositie Werner Smet

Jarige jeugdige deelneemster

Petra van Buggenum van schutterij St.-Joris uit St.-Joost werd op de eerste schietdag (17 september) van dit LDS 16 jaar oud. Petra is al zes jaar lid van de schutterij en het schuttersbloed zit in de familie, want ook vader Sjef, haar tante, oom en neef zijn aangesloten bij een schutterij.

Tweede schietdag

Zaterdag daarop (23 september) ging de strijd verder. In de 35ste kavelronde gebeurde het. Winnaar werd het drietal van schutterij Sint Lambertus Molenbeersel (Marianne Beelen, Madeleine Van Aken en Jacqueline Stals). Van alle kanten werden de winnaars gefeliciteerd en nadien uitbundig gehuldigd. Deze mogen van nu af aan de voorbereiding van het 2de lustrum LDS beginnen. Wij wensen hen daar veel succes mee en proficiat aan het winnend drietal!

Een verrassing? Toch niet, alhoewel niet tot de favorieten gerekend,

mag men toch niet vergeten dat de schutterij uit Molenbeersel 4de was in 1998 en 3de in 1999.

Dames van de Bond Maas en Kempen erg succesvol!

De eerste drie plaatsen in de uitslag werden ingenomen door schutterijen uit de Bond Maas en Kempen: Naast St.-Lambertus Molenbeersel als winnaar, St.-Joris Kaulille tweede en St.-Martinus Niel-bij-As derde. St.-Anna Voorshoven werd eervol achtste en van de Bond De Maasvallei kon St.-Elisabeth Stokkem zich als negende plaatsen. Met St.-Harlindis en Relindis Ellikom als tiende betekende dit vijf schutterijen van de Bond Maas en Kempen bij de eerste 10.

Netjes verdeeld

Zo kan men de uitslag van het OLS en het LDS wel noemen en zo zal het eerste OLS van de 21ste eeuw in Nederland en het LDS in Belgisch-Limburg worden betwist. Volgende maal mag het natuurlijk wel eens andersom zijn!

We mogen dit LDS een succes noemen. Er hing een gemoedelijke sfeer, het schieten werd ook nauwkeuriger gevolgd door de mannen, welke menig vrouwtje mochten troosten of bejubelen na een misser of een treffer. Een mooi groen kader voor wat het schieten zelf betreft. Aan de kledij zal thuis nogal veel zorg dienen besteed en dan denken we aan de klederen van de koninginnen en keizerinnen, al zullen die wel weten hoe ze zulk varkentje moeten wassen.

Uitslag

- 1 St.-Lambertus Molenbeersel
- 2 St.-Joris Kaulille
- 3 St.-Martinus Niel-bij-As
- 4 St.-Urbanus Maasniel
- 5 St.-Matthias & Cornelius
Posterholt
- 6 St.-Joseph Koningsbosch I
- 7 St.-Joseph Koningsbosch II
- 8 St.-Anna Voorshoven
- 9 St.-Elisabeth Stokkem
- 10 St.-Harlindis & Relindis Ellikom.

Werner Smet.

NUMMERBORDJES, DAN GRAAG OOK NUMMERS ER OP !!

Tijdens het jureren op het OLS te Baarlo van 9 juli j.l., is me een manco opgevallen, dat door het nogal veel voorkomen ervan, erg hinderlijk gewerkt heeft.

MAAR LIEFST 19 SCHUTTERIJEN van de 166 DEELNEMENDE VERENIGINGEN, bijna 11,5 %, HADDEN TIJDENS DE OPTOCHT TOTAAL GEEN CIJFER(S) OP HUN VOLGORDE-NUMMERBORD AANGEBRACHT.

Dit is zeer vervelend voor het toekijkende publiek, dat vaak duidelijk zijn ongenoegen laat merken, als er (weer) een schutterij zonder nummer voorbij trekt. Maar niet alleen voor het publiek: ook de jury kan erdoor in haar handelen gehinderd worden. Vandaar deze oproep.

Het komt veel voor dat juryleden onderdelen moeten beoordelen, waarbij ze tijdens het voorttrekken van de stoet, met verspringende nummers te maken krijgen. Een voorbeeld.

Bij het onderdeel "Mooiste kleding tijdens optocht, fantasie-uniformen", kan het voorkomen dat de op de jurylijst ingevulde en dus te beoordelen volgordenummers, verspringen van 19 naar 26, van 74 naar 91. Hier moeten dus alleen maar de 4 genoemde schutterijen beoordeeld worden: de tussenliggende nummers betreffen dan gilde-uitrusting en militaire uniformen. De tijd die tussen zijn of haar nummers ligt, besteedt ook de jury door te genieten van de verenigingen die voorbij marcheren. Daarbij goed oplettend uiteraard of hij/zij weer aan de beurt is. Ondanks een juryervaring van vele, vele jaren en zich bewust van het feit, dat men zijn eigen verantwoordelijkheid in dezen heeft, zal welhaast elk jurylid moeten bekennen, dat het toch bijna elk jaar minstens één keer voorkomt, dat – juist op tijd – ontdekt wordt, dat een te beoordelen nummer voorbijkomt. En die vereniging blijkt dan geen volgorde-cijfer op het bordje aangebracht te hebben.

Zeer storend, dat manco in het OLS-programmaboekje te moeten opzoeken, of via het wél-aangebrachte nummer van de volgende schutterij het te moeten "terugberekenen".

Een kaartje ter grootte van een vierkant bierviltje, met duidelijke cijfervermelding (en regenbestendig) erop is voldoende. Juryvoorzitter de heer Tim Schmitz, onderstreepte tijdens de OLS-najaarsvergadering te Sittard op 14 oktober j.l., tot mijn grote voldoening, nog eens duidelijk het belang van goede nummeraanduiding tijdens de optocht(en), door het ontbreken ervan te noemen als "één van de voorname punten waaraan iets gedaan moet worden in de toekomst".

Schutters, het is een kleine moeite. U doet er publiek en jury een heel groot plezier mee. Bij voorbaat dank.

Leeuwen, Roermond

Drs. Jean Walraven.

BETER TEN HALVE GEKEERD DAN TEN HELE GEDWAALD

Veel schutterijen hebben in de afgelopen tijd vaak ongevraagd en ongewild te maken gekregen met de milieuregelgeving.

Toegegeven, voor sommige schutterijen is de kogelvanger de enige uitweg om het schieten met de zware buks te kunnen blijven beoefenen. Onder het motto: 'toekomstgericht' en om allerlei 'problemen' vóór te zijn, verdedigde menig schutterijbestuur zich jegens haar leden en adviseerde ze te besluiten over te gaan tot de aanschaf van een vele tienduizenden guldens kostende kogelvanger.

Inmiddels is echter gebleken dat er veel schutterijen, meer dan strikt noodzakelijk, gebruikmaken van de kogelvanger en de kogelvanger meer problemen oplevert/ op gaat leveren dan deze oplost. Een rondvraag bevestigde onze vermoedens.

De aanschaf

Veel leden en ex-leden van schutterijen komen met het verwijt dat hun schutterijbestuur zich onvoldoende heeft ingezet om naar alternatieven te zoeken om het schieten tegen de vrije lucht in hun gemeenschap in stand te houden. Voorts is gebleken dat veel schutterijbesturen zich in het verleden veel té snel tot de gemeente of een milieuadviesbureau hebben gewend.

Ondeskundig in de wereld van de milieuregelgeving hebben deze besturen zich maar al te vaak en al te gemakkelijk laten overdonderen door een, zichzelf deskundig noemende, ambtenaar.

De overweging van het schutterijbestuur, om over te gaan op een kogelvanger, werd in een aantal gevallen ook ingegeven door een bevriende collega van een andere schutterij (de echte reden waarom men besloot tot de aanschaf van de kogelvanger bij de bevriende schutterij was men vergeten).

De derde reden houdt verband met de vorige, namelijk de promotie van de kogelvanger door bestuursleden op diverse niveaus gekoppeld aan de uitspraak dat het hele Limburgse Schutterswezen op korte termijn toch moet gaan schieten op een kogelvanger. De door de Provincie Limburg in het vooruitzicht gestelde subsidie van NG 5000 werd ook als reden genoemd om tot de aanschaf over te gaan.

In de meeste gevallen wezen de ambtenaren natuurlijk naar de regelgeving. Volgens de ambtenaar heeft de regelgeving als logisch gevolg de verplichte aanschaf van een kogelvanger (in een enkel geval is dit zelfs gedaan met gebruikmaking van de subsidie NG 5000 van de provincie als lokkertje).

De deskundigheid roemend van de ambtenaar, de collega schutter en de bestuurder uit het hogere schutterijniveau, wendt het bestuur zich tot de leden en deelt hen mede dat er geen alternatief is voor hun schutterij en men dus noodgedwongen moet overgaan tot de aanschaf van een kogelvanger. En of deze onheilstijding nog niet genoeg is, worden diezelfde leden ook nog eens opgeroepen om krachtig in de buidel te gaan tasten voor de aanschaf van de meer dan NG 50.000 kostende kogelvanger.

Het zal U niet vreemd in de oren klinken dat de aanschaf van een kogelvanger al bij diverse schutterijen heeft geleid tot verhitte discussies en veel schutters inmiddels een andere vrijetijdsbesteding hebben gezocht.

Lawaai-overlast

Bij de eerste introductie van de kunststof plaat op de kogelvanger kwamen er al klachten van schutters die klaagden over oorklachten. Metingen bij het schietpunt bevestigden dat de kogelvanger nog steeds niet voldoet en dat de grens nog steeds ruimschoots wordt overschreden. Ook kwamen er in de afgelopen jaren in toenemende mate klachten van omwoners over lawaai-overlast.

Ondanks diverse aanpassingen blijkt dat het geluid dat de kogelvanger produceert, wanneer er een kogel op de kunststof plaat slaat, nog steeds vér boven het toelaatbare (de pijngrens) gaat. Er bestaat nog geen oplossing voor deze overmatige lawaai-overlast. Hierdoor ligt het in de lijn der verwachtingen dat menig schuttersfeest in de toekomst om die reden voortijdig wordt afgebroken.

Horizonvervuiling

Tenslotte nemen ook de protesten toe die wijzen op de 'horizonvervuiling' die de kogelvanger veroorzaakt.

Persbericht

Op 3 november ontvingen wij het nieuws dat de Provincie Limburg nog eens 125.000 gulden extra beschikbaar stelt om schutterijen in Nederlands-Limburg te subsidiëren bij de aanschaf van een kogelvanger. De in het bericht aangevoerde reden, dat de afgevuurde kogels het milieu vervuilen, slaat natuurlijk nergens op.

Het ware beter geweest wanneer de provincie haar krachten, kundigheid en de NG 125.000 (ons aller gemeenschapsgeld) had aangewend om voor een traditie, die al eeuwen oud is en waar jaarlijks 10.000 leden direct en enkele honderdduizenden mensen indirect een zinvolle vrijetijdsbesteding aan beleven, te ondersteunen en te zoeken naar mogelijkheden om het schieten tegen de vrije lucht binnen de eigen gemeenschap in stand te houden.

De provincie had zich minimaal NG 100.000 kunnen besparen wanneer zij de normen voor het afgeven van een schietvergunning had aangepast of wanneer ze zodanige adviezen had gegeven, die ertoe zouden kunnen leiden dat de schutterijen zouden kunnen blijven schieten in hun eigen gemeenschap zonder gebruikmaking van de vele tienduizenden guldens kostende kogelvanger.

OLS-President Frans Wolters heeft op 4 november toegezegd om op korte termijn opnieuw contact op te nemen met 'Den Haag', met het verzoek de normen voor het schieten met de zware buks te bezien. Mogelijk dat 'Den Haag' iets meer begrip kan opbrengen bij de afstemming van zaken als traditie en cultuur op de bestaande regelgeving.

Advies

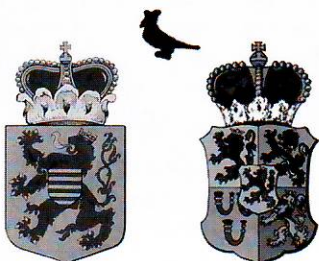
Vooruitlopend op het resultaat van de OLS-President, lijkt het mij echter geen overbodige luxe voor een schutterij om de geplande aanschaf van een kogelvanger nog eens goed te heroverwegen.

Mijn advies daarbij luidt: Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

Wim Pijpers.

• KRANTENKOPPEN •

27 jun Houthemse schutters goed op dreef • 9 aug Ruzies bedreigen voortbestaan van Rizzjemint-familie (DL) • 15 aug Boshoven huldigt OLS-zestal (LD) • 16 aug Probleem rond bondsfeest (St.-Anna) in Merum opgelost (DL) • Bondsschuttersfeest Merum (M&Rpost) • Schutters weer in actie in Beek (DL) • 17 aug 'Bondsschuttersfeesten al 300 afleveringen een groot feest' (DL) • 18 aug Bondsschuttersfeest met huldiging van twee jubilarissen (Trompetter) • Elf schutterijen uit Limburg naar Euro-treffen 2000 (DL) • 22 aug Schuttersfeest Merum onbeslist (DL) • Voor het eerst geschoten met negentallen • St. Joris wint in Merum • Driehonderdste bondsfeest Eendracht Maakt Macht • St. Sebastianus (Laar) in de prijzen • Geen ludieke actie tijdens OLS 2000 (LD) • Geiteclub Iris 2 St. Joost mist humor en sfeer op OLS • St. Lerang sluit seizoen af met overwinning in Posterholt (Trompetter) • 23 aug Geiteclub Iris 2 St. Joost vond dit jaar geen OLS-humor (M&Rpost) • OLS niet leuk genoeg voor prijs (DL) • 24 aug OLS-terrein Boshoven bijna rond (DL) • Bussen-Schutten vieren jubilea (Leudalnieuws) • 25 aug Met schutterseer begraven • 1 sep Geldkraan open voor (Roermondse) schutterijen • 5 sep Moonen preses stuurgroep OLS • St.-Oda wint laatste bondsfeest in Thorn (LD) • Burgemeester Haelen weer schutterskoning (DL) • 22 sep OLS Film "Baolder heij Um!" (DL) • 25 sep Molenbeersel wint Limburgs Dames Schuttersfeest (DL) • 26 sep Oda persoonlijk kampioen (DL) • 28 sep Schutterij en drumband St. Paulus Roggel verzorgt drumband concours (Leudalnieuws) • 4 okt Posterholtse fusievereniging St. Mathias & Cornelius start officieel met Koningsvogelschieten • "Schutterij niet alleen 'zoep' en tralala (M&Rpost) • 6 okt St. Aldegundis in vorm op Limburgs Dames Schuttersfeest (Trompetter) •

DREILÄNDERECK-SCHUTTERSFEEST TE HEERLEN

Dat het Dreiländerecktreffen daadwerkelijk een internationaal schutterstreffen is blijkt telkens weer bij het bekijken van de optocht met defilé. De verschillen tussen de Nederlandse, Belgische en Duitse schutterijen -met alle respect overigens- zijn evident. Niet alleen zijn de Zuid-Limburgse schutterijen veel omvangrijker, de presentatie verschilt enorm ten opzichte van de Belgische schutterijen uit de Ostkantons en de Duitse schutterijen uit de omgeving Aken, die zich doorgaans als kleine groepjes zonder muziek tonen. Het uniforme karakter dat de schutterij als eenheid wil uitstralen beperkt zich aldaar tot een colbert met hoge hoed of een jagergroene jas.

De Duitse of Belgische vereniging die in de gelukkige omstandigheden verkeert over jeugdschutters te beschikken, heeft deze doorgaans niet in uniform gekleed. Het Dreiländereck kent als doelstellingen om de schutters van elkaars mentaliteit te laten proeven en onderling begrip te kweken. De verhouding tussen de schutterijen was goed, maar er is geen sprake meer van een gelijke vertegenwoordiging: zo waren er maar liefst 28 Belgische schutterijen, 11 Zuid-Limburgse en slechts 7 Duitse.

Zonder een oordeel uit te spreken over hoe het wel of niet zou moeten kan enkel geconstateerd worden dat er grote verschillen zijn. Ook zijn de kleine groepjes doorgaans minder geoefend en kennen minder discipline. Zoals de commandant uit de Ost-Kantons, die met een enorme zwiepende omhaal zijn sabel voor het defilé wilde presenteren, door de heftige beweging uit balans raakte, met enkele tussenpases deze balans hervond en zich bewust van zijn potsierlijke gedrag verontschuldigd lachte naar het publiek. Het kon allemaal en kwam ook weer voor in Heerlen, waar stadsschutterij St. Sebastianus het 34e Internationaal Dreiländerecktreffen organiseerde. Het feest strekt zich over twee dagen uit. Op de zaterdag zijn de schietwedstrijden, op de zondag het schutterstreffen. Het feest begon op de zondag eigenlijk te vroeg met een Hl. Mis om 9.00 uur, gemeten

naar de tamelijk geringe belangstelling voor deze Eucharistieviering, waarvoor de vaandel dragers, secondanten, koningen en koninginnen van alle deelnemende schutterijen waren uitgenodigd.

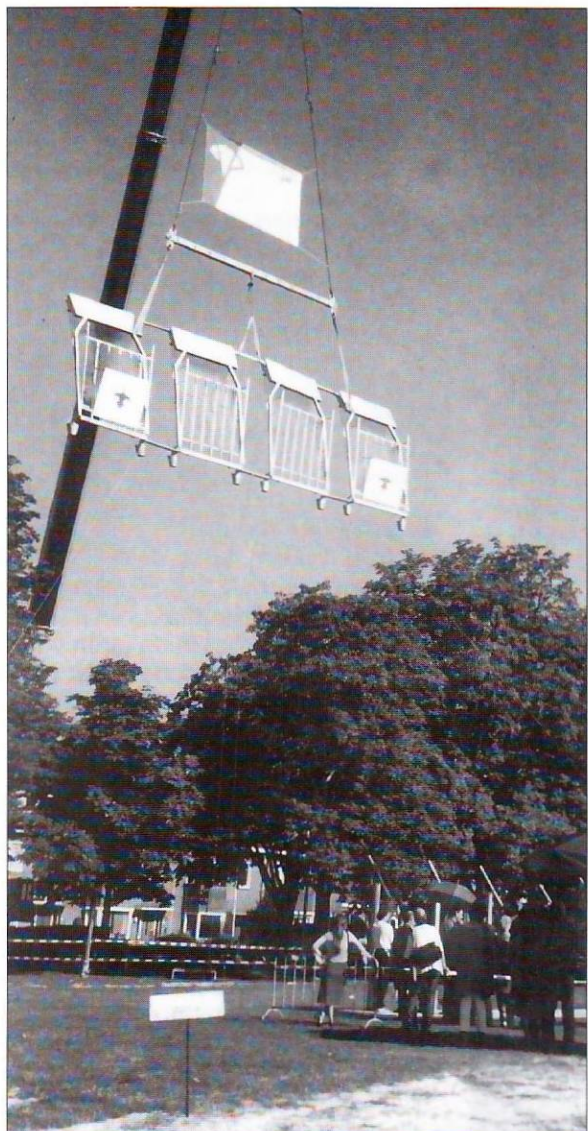
Hierna werd traditiegetrouw geschoten om de "*Hans Wilms Gedächtnispokal*" door het Presidium en de voorzitters van de deelnemende verenigingen. Tijdens de openingsceremonie werden de volksliederen van de drie deelnemende landen, het Limburgs Volkslied en de Europese hymne gespeeld. De verre optocht liep vanaf de feestweide dwars door het centrum van Heerlen.

Opvallende en verstkommende deelnemer was de R.K. Schutterij St. Hubertus uit het Gelderse Groesbeek-de Horst, die weliswaar niet uit het "Dreiländereck" afkomstig is, maar wel een waardevolle bijdrage leverde om van elkaars schutters-tradities kennis te nemen.

Met name door de Nederlandse schutterijen wordt aansluitend aan de optocht exercitie en muziek bedreven. De Belgen en Duitsers laten het pleit beslechten door hun koning, die deelneemt aan de wedstrijden voor de mooiste koning of als paar en aansluitend met zijn collega-vorsten schiet om de titel "Koning der Koningen". Aan de doelstelling van het Dreiländereck-schutterstreffen om van elkaars onderling verschillende schuttersmentaliteit te proeven, werd voldaan, echter het onderlinge begrip werd niet sterk bevorderd: daarvoor zijn de verschillen te groot; daarvoor hebben ook te weinig mensen deze verschillen kunnen bekijken.

Want ondanks de grote aandacht van de organiserende schutterij voor pers en publiciteit werd weinig over het schutterstreffen geschreven, zelfs ondanks de persconferentie, waarvoor nota bene een aparte persmap was samengesteld. Desondanks kan St. Sebastianus Heerlen als invallend organisator van het Dreiländereck-schutters-treffen terugkijken op een geslaagd feest, dat typisch is voor een schuttersfeest, dat beoogt de schutters uit het Drielandengebied bijeen te brengen.

Luc Wolters.

Linksboven: Om het schieten met het Dreiländereck in hartje Heerlen mogelijk te maken moest een constructie bedacht worden om op meerdere kogelvangers tegelijk te schieten. Heerlen toonde zich initiatiefrijk door een kraan in te huren, die een viertal harken met kogelvangers torstte.

Rechtsboven: Niet alleen tussen de schutterijen uit het drielandengebied bestaan er grote verschillen, vaak ook zijn er verschillen tussen de schutters onderling. Eenheid in verscheidenheid bij de commandant (l.) en de vaandeldrager (r.) van de schutterijen Baelen en Hergenrath uit de Belgische Ostkantons.

Rechtsonder: Het defilé werd afgenomen door het koningspaar Rob de Vries van Heerlen. St. Sebastiaan Schimmert paradeert voorbij met marketentsters, vaandeldrager, koningspaar met koningskinderen en het burgerkoningspaar.

DE TIJD VAN DE WEERBAARHEIDSVERENIGINGEN

- een episode in de geschiedenis van de Limburgse schutterijen -
- Deel II - Luc Wolters -

In Nederland was sinds het ontstaan van het koninkrijk in 1814 discussie over de Nederlandse defensie. Er is een staand leger en tevens een vorm van dienstplicht, die echter door het overgrote deel van de gegoede bevolking afgekocht werd. De vraag bij legerhervormingen blijft dan telkens of het leger uitgebreid moet worden of dat er juist meer gewapende burgers moeten komen. Na de historische achtergronden in deel I (zie L.S. 46, maart 2000, pp. 16-18). pakken we de draad op met de weerbaarheidsverenigingen.

Ontstaan van de weerbaarheidsverenigingen

In 1866 was de internationale verhouding (Pruisisch-Oostenrijkse oorlog) zo dreigend, dat veel burgers zich begonnen te oefenen in het schieten in scherpschuttersverenigingen. De eerste vrijwillige oefeningen vonden in Deventer en Utrecht plaats. In hun geestdrift kwamen de burgers op voor koning en vaderland. Ook in Engeland en Zwitserland waren er dergelijke vrijwilligersbewegingen. In militaire kringen is de reactie lauw: de burger met een wapen wordt gezien

als ondermijning van het leger. De beroepsofficieren van leger en dienstdoende schutterijen bekeken de amateurs van de scherpschuttersverenigingen met argwaan.

In politieke kringen wantrouwden de Liberalen de scherpschutterijen, omdat deze verenigingen gesteund door de koning al gauw in conservatief vaarwater kwamen.

Koninklijke steun

Koning Willem III is gelijk gewonnen voor de niet onomstreden vrijwillige scherpschutters.

Zo heeft de koning in de jaren veertig en vijftig al verscheidene wedstrijden voor handboogschutterijen, maar ook voor scherpschutters georganiseerd.¹ De koning werd beschermheer van deze schutterijen. Bij het ontstaan van de vrijwillige scherpschuttersverenigingen in 1866 was de koning daarom gelijk voor de beweging te vinden. Bovendien kreeg de koning een mogelijkheid om zijn oude recht nieuw leven in te blazen om legerofficieren te benoemen of te ontslaan.

Voor het leger was hem dit recht in 1851 ontnomen, in de weerbaarheidsverenigingen zag hij een nieuwe kans. Middels een Koninklijk Besluit werd geregeld dat aan verenigingen van meer dan tien personen en met toestemming van de koning opgericht, door het rijk steun werd verleend en de koning het recht had de commandant en overige officieren te benoemen.²

Weerbaarheid van alerte burgers

Als de weerbaarheidsbeweging nog geen jaar oud is wordt de "Nederlandsche Weerbaarheidsbond" opgericht. De koning wordt beschermheer en de prins ere-voorzitter van de bond, die haar besluiten neemt grotendeels in lijn met de wensen van de koning. De scherpschutters groeien in aantal, in de periode 1867-1870 waren er circa 5.500, waarvan het overgrote deel georganiseerd was in de landelijke bond. In 1868 houden de scherpschutters een schietwedstrijd en parade in Den Haag bij gelegenheid van de opening van de Staten Generaal (de huidige "Prinsjesdag"). Om niet te zeer te provoceren probeert de weerbaarheidsbond zich van haar

Staatsieportret van Koning Willem III. De vorst, die zich inzette voor de weerbaarheidsverenigingen ten lande, is ten voeten uit geschilderd, in uniform met sabel, terwijl hij de hermelijnen mantel draagt en de andere symbolen van de soevereiniteit, kroon en scepter, terzijde liggen. Schilderij uit het Rijksmuseum te Amsterdam.

Schutterij St. Sebastianus Eys in 1904. De zichzelf koninklijk noemende schutterij was erkend als weerbaarheidsvereniging. Met de nieuwe uniformering uit datzelfde jaar en de vele geweerdragers met bajonetgeweer krijgt de vereniging inderdaad een weerbaar karakter. Op de bovenste rij staan de officieren inclusief vaandeldrager en generaal. Koning Johannes Joseph Franssen staat temidden van de geweerdragers. Geheel rechts commandant Joseph Bastiaans, naast hem tamboer-maitre Mathias Boltong en hiernaast de enige tamboer Leonard Smeets met een nauwelijks zichtbare trommel.

semi-militaire imago te ontdoen door in plaats van soldaatje te spelen de nadruk te leggen op het karakter van burgers, die schietwedstrijden houden voor "Koning en Vaderland".

In politiek vaarwater

Politiek kreeg de Bond tegenwerking. Gezien de Liberale argwaan tegen deze conservatieve weerbaarheid weigerde de regering enkele malen subsidies voor schietwedstrijden. Toch behaalde de weerbaarheid in 1869 een belangrijke politieke winst. De bond wist namelijk te bedingen dat alle leden die als scherpshutter bij een schietvereniging waren aangesloten deze tijd in mindering kregen op hun diensttijd. Van de tien maanden diensttijd hoefden de scherpshutters slechts zes te dienen in de milite of in de dienstdoende schutterij. Deze regeling kwam tot stand op uitdrukkelijk verzoek van de koning om de vrijwillige schietoefeningen te stimuleren. De populariteit van de Weerbaarheidsbond groeide hierdoor behoorlijk.

Sterk groeiend aantal

Het enthousiasme vanuit de bevolking voor de weerbaarheid was groot. Diverse verenigingen meld-

den zich voor deze beweging aan, variërend van nieuw opgerichte scherpshuttersverenigingen, studentenweerbaarheidskorpsen, verenigingen van oud-officieren tot zelfs oude Limburgse schutterijen. Schuttersgilden in Brabant of Gelderland komen op deze lijsten echter niet voor. Landelijk groeide het aantal weerbaarheidskorpsen van 50 in 1886 (met als enige twee Limburgse korpsen St. Gregorius de Grote te Brunssum en vereniging St. Hubert uit Maastricht) tot 75 binnen 5 jaar, in 1894 90 stuks, in 1895 al 100 verenigingen tot zelfs 123 in 1898. Zo nam het idee van de volksweerbaarheid een grote vlucht.

Veel schutterijen meldten zich aan

De verenigingen konden worden ondersteund met wapens. Van hen werd ieder jaar een verslag verwacht, waarin onder meer het aantal leden en de oefeningen vermeld werden. Deze verslagen werden via de burgemeester van de gemeente naar de Commissaris des Konings gestuurd, die ze doorstuurde naar het Ministerie van Oorlog. De weerbaarheidskorpsen bleven bestaan tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914, waar-

in Nederland weliswaar neutraal bleef. Er zijn diverse lijsten, waarop weerbaarheidsverenigingen vermeld staan.

In 1895 werden de volgende "schutterijen of verenigingen tot bevordering van 's Lands weerbaarheid" genoemd, "welke bij verschillende koninklijke besluiten zijn goedgekeurd en dientengevolge als rechtspersoon zijn erkend geworden": "Schutters-vereening te Bingerlade, schutterij St. Thomas te Blerick, St. Sebastianus te Bocholtz, St. Sebastiaan te Eijs, St. Hubertus Gilde te Gulpen, St. Gertrudis te Jabeek, St. Sebastiaan Klimmen, schutters-vereening te Maasbracht, schutterij St. Martinus en ziekenfonds te Maasbree, St. Hubertus te Maasbracht, Maastrichtse schietvereniging te Maastricht, schutterij Wilhelmina te Maastricht, St. Sebastiaan te Margraten, St. Georg te Simpelveld, St. Michiel te Thorn, St. Hubertus te Schinnen, St. Paulus te Vaals, de Jonge Schutterij te Valkenburg, St. Stephanus te Wijnandsrade en St. Maternusschutterij te Wijlre".³

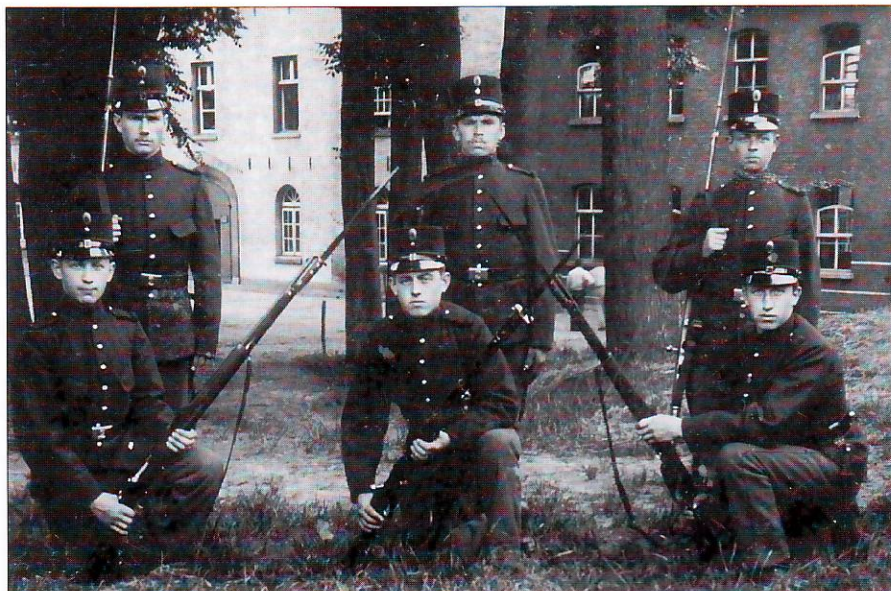
Toelichting bij enkele schutterijen

Niet van alle genoemde en wellicht nog niet vermelde verenigingen is uitgebreide documentatie terug te

vinden over hun reservisten-functie ten behoeve van de landsverdediging. De lijsten van de weerbaarheidsverenigingen lijken bovendien fors aan verandering onderhevig. Het had een na-ijl-effect: de ene schutterij hoort van de andere dat er mogelijkheden zijn bij het rijk wapens te verkrijgen. En mede vanwege de erkenning als "geoefend reserve-legertje" breidde het zich uit volgens het sneeuwbal-effect. Onderstaand een toelichting bij diverse Limburgse schutterijen, die verslagen bij de Minister (Algemeen Rijksarchief [ARA] periode 1886-1898) indienden, waarvan soms afschriften bij de Provincie achterbleven (Rijksarchief Limburg [RAL] periode 1900-1913). De lijst is bij lange na niet uitputtend maar grotendeels gebaseerd op de huidige bronnen. Zo worden in de archieven wel de namen van enkele schutterijen genoemd, echter zonder verdere toelichting: "**Vereeniging Schutterij St. Joris en St. Medardus Wessem**" (ARA 1904), "**Schutterij St. Jozef Vijlen**" (ARA 1904), "**Schutterij "Het hof of het Gilde van St. Petrus Banden" te Venray**" (RAL 1900, 1910), "**Vereeniging Schutterij "Het Zandaker" te Venray**" (RAL 1900) en "**Schutterij Wilhelmina Nieuwenhagen**" (RAL 1900, 1910). Van andere schutterijen is meer bekend.

St. Gregorius de Grote Brunssum⁴

De Brunssumse schutterij wordt al vroeg genoemd als "*weerbaarheidsbond*"! In 1867, nota bene het jaar waarin de wetgeving aangaande de weerbaarheidsverenigingen tot stand kwam, voorzag de Brunssumse schutterij zichzelf van een nieuw reglement voor de schutterijen voor het schijfschieten. Hierop werd in 1868 een koninklijke goedkeuring verkregen en direct zocht de vereniging toenadering tot de Nederlandse Weerbaarheidsbond. De schutterij kreeg geweren en betaalde een contributie van f 3,- aan de bond, die nationale schietwedstrijden organiseerde. Het is de eerste schutterij, waarover al in 1872 bronnen als weerbaarheidsvereniging bekend zijn. Uit het oudste verslag uit 1886 van de "*Vereeniging St. Gregorius de Grootte te Brunssum*" blijkt deze in 1885 uit 21 leden te bestaan en in 1884 41 leden gehad te hebben. De schutterij had toestemming tot oprichting gekregen en was erkend als rechtspersoon.

De weerbaarheidsverenigingen werden geacht als een reserve-legertje te functioneren, dat in onrustige tijden het staande leger zou kunnen versterken. Op de foto een aantal militairen. De legerleiding was niet altijd evenzeer gecharmeerd van de gedachte achter de weerbaarheid, waarbij het leger steun moest krijgen van geoefende burgers.

Van rijkswege werd bijstand verleend. 's Zomers hadden 2 of 3 maal per maand schietoefeningen plaats, die goed bezocht werden. In 1885 werd een concours georganiseerd. (ARA 1886, RAL 1911).

Vereniging St. Hubertus Gilde Gulpen

De Gulpense schutterij St. Hubertusgilde komt sinds 1891 in de rijksverslagen voor. Het ledental schommelde tussen de 25 en 35. De schutterij was erkend als rechtspersoon, maar kreeg van rijkswege geen bijstand.

Jaarlijks waren er zowel schietoefeningen als exercitie, omschreven als "*oefeningen in de handgrepen en in het marcheeren*". Zo was er enige malen om prijzen geschoten. Maar ten gevolge van het in werking treden van de wet op het dragen van wapenen zijn de oefeningen in 1890 gestaakt.

In 1910 wordt vermeld dat het een als rechtspersoon erkende schietvereniging is (ARA 1891-(1898), RAL 1899-1902, 1910).

Vereniging St. Sebastiaan Margraten

De schutterij St. Sebastiaan te Margraten wordt sinds 1891 in de verslagen van het ministerie genoemd. Het ledental schommelde tussen de 25 en 45 met meer dan 100 erleden.

Dikwijls werden de complete ledenlijsten bij het verslag gevoegd. Ook deze schutterij was erkend als

rechtspersoon, maar kreeg van rijkswege geen bijstand.

Schietoefeningen worden niet genoemd, maar wel sabeloefeningen in juni 1890 en 1893.

In 1890 werd echter de opmerking geplaatst dat sommige leden onverschillig waren. De reden hiervan moest opgespoord worden om de vereniging tot haar eerdere bloei terug te brengen.

In 1891 en navolgende jaren hadden schietoefeningen en exercitiën plaats met een grote vooruitgang, in 1897 werd het schieten met flobertpatronen vermeld, in navolgende jaren volgden meerdere malen prijschieten met de flobert.

Bovendien werd het bezoek aan schuttersfeesten vermeld en of dit enige prijzen had opgeleverd (ARA 1891-(1898), RAL 1899-1901).

Vereniging St. Maternus schutters te Wijlre

De Wijlrese St. Maternus schutters komen sinds 1891 in de rijksverslagen voor.

Het ledental schommelde aanvankelijk (tot 1890) tussen de 60 en 55, het aantal leden daalde in 1891 tot slechts 28, maar klom in latere jaren en varieerde van 28 tot 40. De schutterij was weliswaar erkend als rechtspersoon, maar ontving geen ondersteuning van het rijk.

Zowel "*oefeningen in de handgrepen en het marcheeren*" (de exercitie) als schietoefeningen vonden plaats, in 1894 waren dit er 4 (ARA 1891-(1898), RAL 1899-1902).

Vereniging tot oefening in den wapenhandel St. Sebastiaan te Eys

Schutterij St. Sebastiaan te Eys komt ook sinds 1891 in de rijksverslagen voor. De vereniging had een zeer constant aantal van 40 leden. Zij was in 1886 erkend als rechtspersoon en kreeg bovendien van rijkswege bijstand. Ieder jaar werden schietoefeningen gehouden, alsmede wapenoefeningen, waarvan verslag werd gedaan. In 1910 is deze schutterij vermeld als rechtspersoon erkende schietvereniging (ARA 1891-(1898), RAL 1900, 1910, 1912).

Vereniging "Schutterij 'St. Thomas' te Blerick"⁵

De Blerickse schutterij "St. Thomas" werd opgericht in 1875, met hieraan verbonden een ziekenbus. Dit bracht gelijk het forse ledental van 182 op de been, dat later zou schommelen tussen 180 en 190 met een dal in 1896 van 156 leden. Deze schutterij liet zich in 1892 als weerbaarheidskorps erkennen en bracht in het daaropvolgend jaar

voor 't eerst verslag uit. Hieruit bleek dat er wel toestemming was verleend tot oprichting, maar dat de vereniging niet was erkend als rechtspersoon. Zij kreeg geen overheidssteun. Schietoefeningen op de stang en exercities werden gehouden en bovendien vestigde het bestuur de aandacht op het gebrek aan een goede schietbaan om horizontaal op de schijf te kunnen schieten in de hoop dat hier van overheidswege iets aan zou gebeuren. In 1910 staat aangetekend dat het verslag nog niet was ontvangen (ARA 1893-(1898), RAL 1900, 1910).

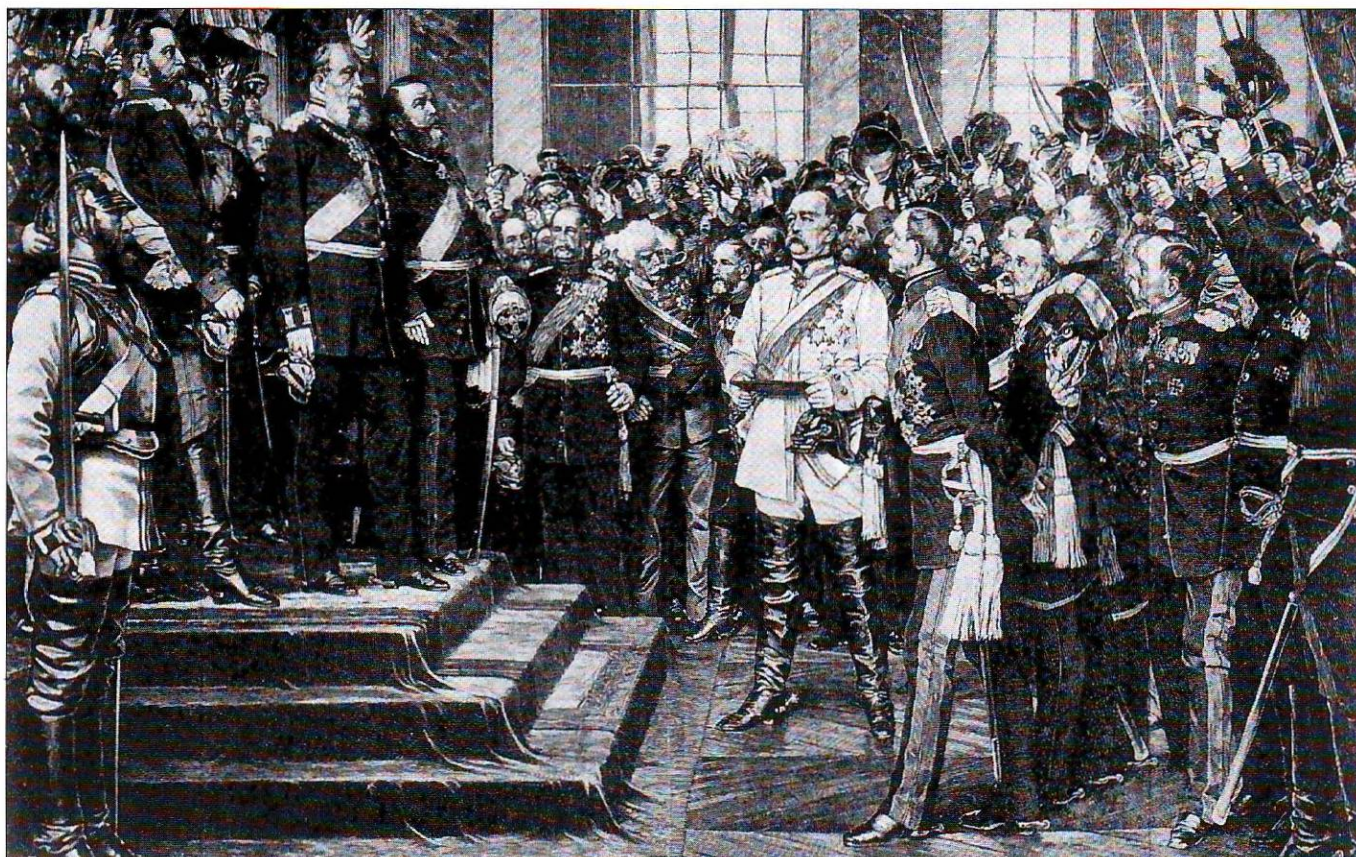
Schutterij St. Martinus Maasbree

De formele aanduiding luidt als volgt: Afdeling schutterij van de vereniging "Ziekenfonds en schutterij St. Martinus" te Maasbree. Deze was met goedkeuring opgericht op 16 okt. 1894 (dit is de formele datum; als eigenlijk oprichtingsjaar geldt 1886). Zij startte met 105 leden, welk aantal binnen een paar jaar uitgroeide tot 135. De vereniging kreeg van begin af aan steun

van rijkswege en hield schietoefeningen met de buks. 65 Van de leden hadden zich bereid verklaard om exercitiën en andere oefeningen geregeld te volgen. Ook deze schutterij bleef in 1910 in gebreke om haar verslag tijdig aan te leveren (ARA 1895-(1898), RAL 1900, 1910).

Schuttersgezelschap St. Sebastianus te Voerendaal

Deze vereniging komt later dan de overigen in 's rijks verslagen voor. Het ledental bedroeg ca. 30, na 1900 iets minder. In de veralgien worden bestuur, generaal en president voorgesteld. Op de zondagnamiddag werden van juni t/m september "oefeningen in den wapenhandel" gehouden, tevens werd verslag gedaan van deze exercitie tijdens de schuttersfeesten. Het jaarverslag werd pas opgestuurd na goedkeuring van de burgemeester (ARA 1900-1901, RAL 1899-1902, 1910). In de rekeningen van de schutterij worden herhaaldelijk posten vermeld (nog in 1908) die betrekking hebben op de vracht der

Het uitgroeien van de losse Duitse staatjes tot een nationale Duitse staat en de oorlogen die de Duitsers hiervoor voerden met Denemarken, Oostenrijk en Frankrijk (1866-1871) alarmeerden de Nederlandse burenen, die zich realiseerden militair niet opgewassen te zijn tegen het groot en machtig geworden Duitsland. De Duitse eenwording was daarom de katalysator voor de burgerbewapening en de volksweerbaarheid. De letterlijke bekroning van de Duitse eenwording onder Pruisen was de proclamatie tot keizer van Wilhelm I, dat plaatsvond in de spiegelzaal te Versailles-Parijs, nadat de Duitsers de Fransen verslagen hadden (1871). Uit: *Fragen an die deutschen Geschichte* (Bonn 1977) 221, afb. IV/138.

geweren, van en naar Maastricht. De van het Rijk in bruikleen ontvangen geweren moesten ter inspectie opgestuurd worden. De patronen werden gratis verstrekt.

Schutterij St. Joseph Ubach over Worms⁶

In 1904 vroeg de Waubachse schutterij om erkenning door H.M. de Koningin. Dit werd een zogenaamde toestemming tot oprichting, hoewel de schutterij al sinds 1888 bestond. Binnenlandse Zaken bereidde deze voordracht aan de Koningin voor en vroeg het Ministerie van Justitie mede te tekenen alvorens goedkeuring aan Hare Majesteit te vragen, waardoor het een Koninklijk Besluit werd. Afschrift hiervan werd gezonden aan de Bevelhebber der 3e Militaire Afdeling (RAL 1905, 1910, ARA 1904). Al in 1905 kreeg de schutterij van gemeentewege de beschikking over een schietbaan met rijkssubsidie, waar op schijven werd geschoten. Ook werd de gemeentelijke brandspuit onder beheer van de schutterij gesteld. Toch bleek de situatie met de van rijkswege verstrekte wapens en munitie niet ideaal. Waubach bevrijdde zich van deze overheidscuratele door de rijksgeweren in 1907 terug te sturen en eigen geweren aan te schaffen.

Weerbaarheidsvereniging St. Hubertus Ubachsberg

Ook de schutterij van Ubachsberg ontving van rijkswege geweren in

bruikleen met de verplichting deze jaarlijks ter inspectie te laten keuren te Maastricht. De patronen werden gratis verstrekt (RAL 1913).

Ook niet-schutterijen

Niet alleen Limburgse schutterijen meldden zich aan, hoewel de schutterijen in deze provincie sterk de overhand hadden, er waren ook andere korpsen -soms nieuw gevormd- of verenigingen van (onder-)officieren, die zich vrijwillig als weerbaarheidsvereniging aanmeldten. Dit waren onder meer het Vrijwilligerskorps Venlo (RAL 1913), Schietvereniging President Krüger te Valkenburg (ARA 1903), de Maastrichtse schietverenigingen Recht op 't doel (ARA 1903, RAL 1900), De Doelen (RAL 1910), St. Hubert, Koningin Wilhelmina en Trajectum ad Mosam. Over de laatste drie valt iets meer te melden.

Vereniging St. Hubert te Maastricht

De schietvereniging St. Hubert wordt ook reeds in 1886 als weerbaarheidskorps genoemd. Deze had ca. 30 leden. Rond de eeuwwisseling 1900 vond een afscheiding plaats tussen een oude en nieuwe schietvereniging St. Hubert te Maastricht (ARA 1886-(1898), RAL 1910).

Schietvereniging "Koningin Wilhelmina" Maastricht

De schiet- of scherpschuttersvereniging Koningin Wilhelmina werd

op 2 sept. 1892 te Maastricht opgericht. Voor de oprichting was toestemming verleend en ze werd erkend als rechtspersoon. Het ledental groeide langzaam van 16 naar 24. De vereniging hield jaarlijks 28 tot 44 schietoefeningen. De overheid werd gevraagd steun te verlenen aan een overdekte schuilplaats bij de schietbaan, zodat ook ondanks slecht weer geschoten kon worden.

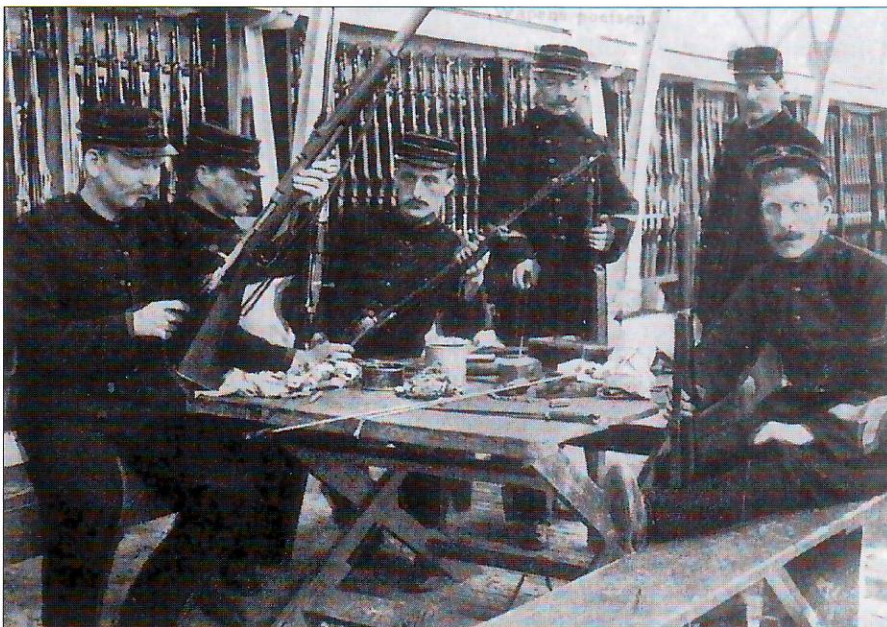
In 1894 werd geschoten met van regeringswege verstrekte "schnie-dergeweren", terwijl de schutters aangaven bij voorkeur met Beaumont enkellader geweren te willen schieten (ARA 1893-(1898), RAL 1900, 1910).

Schietvereniging "Trajectum ad Mosam" te Maastricht

Deze schietvereniging "Trajectum ad Mosam" was gevormd uit de afdeling Maastricht van de Nederlandse Bond van Oud-onderofficieren te Maastricht. Zij was met toestemming opgericht op 4 feb. 1895, verkreeg rechtspersoonlijkheid en telde ca. 30 leden. Schietoefeningen werden van mei t/m september gehouden (ARA 1896-(1898) 1903, RAL 1900, 1910).

De militaire Limburgse schutterijen

De periode van de weerbaarheidsverenigingen loopt parallel met de tijd dat de schutterijen van losse uniformdelen voor enkele leden, zoals commandant, tamboer-maitre en generaal, overgingen op een volledige uniformering voor de gehele vereniging. Bij voorkeur werden hiervoor eertijds bij het Nederlands leger gedragen uniformen voor verworven. Dit bevorderde tevens de herkenbaarheid van de schutters tijdens de schuttersfeesten, waar ze als een bij elkaar horende groep voor de dag wilden komen. Tijdens deze schuttersfeesten werd bovendien de exercitie een belangrijk onderdeel. Met de uniformering en het beoefenen van de exercitie toonden de Limburgse schutterijen zich als echte reservisten met als grote voorbeeld het echte Nederlands leger. Van de schutterijen maakten dan ook dikwijls diverse oud-militairen deel uit. Mijns inziens heeft het tijdperk van de weerbaarheidsverenigingen een belangrijke rol gespeeld bij het uitkristalliseren van het militaire karakter, zoals dat heden ten dage nog bij met name de Zuid-Limburgse schutterijen tot uiting komt.

Aan de schutterijen die zich als weerbaarheidsvereniging opgaven, werden doorgaans geweren en munitie verstrekt. De schutters hielden exercitie- en schietoefeningen. Op de foto worden geweren gepoetst door mariniers. Bram Oosterwijk, *Rotterdam en de Mariniers* (Rotterdam 1995) 21.

Noten:

1. Dhr. J. Pluymakers uit Beek heeft hier uitvoerig onderzoek naar verricht, waarvan hij mij veelvuldig kopieën verschafte.
2. Koninklijk Besluit 12 mei 1867, *Staatsblad* 1867, nummer 49.
3. *De Nieuwe Koerier*, 7 feb. 1895, pag. 3. Met dank aan Wim Pijpers.
4. Th. Raets, *Schutterij Sint Gregorius de Grote. Schets van een eervol verleden.* (zp. [Brunssum] zj. [1991]).
5. Jolles, "Schutterijen en Schuttersgilden", in: *Publications* (1937) 103.
6. Hein Goossens, *100 Jaar schuttersleven te Waubach/Groenstraat 1888-1988* (Eygelshoven 1987) 33-34.

AGENDA

- 6 jan Start commandantencursussen in Montfort en Brunssum
 13 jan Baexem: 8e Limburgse Schuttersdag
 21 jan Stramproy: Investituur Rode leeuw van Limburg en de H. Sebastianus
 23 jan Baexem: Bestuursvergadering OLS-Federatie
 28 jan Nieuw-Dijk (bij Didam): Gelderse Federatiedag. Thema is: Het koningschap binnen het schutters- en gildewezen (voor verdere bijzonderheden, zie ook: internetsite www.schuttersnet.nl).
 10 mrt Baexem: Voorjaarsvergadering OLS-Federatie

TE KOOP

T.e.a.b.
 ± 40 militaire uniformen, diverse maten; met alle toebehoren excl. geweren en drie markentsteruniformen met alle toebehoren.

Voor inlichtingen:
 B. Leenen, voorzitter
 schutterij St.-Michaël Ool.
 Tel. 0475-465559
 (tussen 18.00 en 19.00 uur).

SCHUTTERS BOND MAAS EN KEMPEN

Op vrijdag 8 december had in het Jeugdparadijs te Opglabbeek voor het eerst een speciale prijsfeestavond plaats van de Bond van Schutterijen Maas en Kempen. Wegens een vernieuwde toekenning van prijzen op de bondsschuttersfeesten kan men nu met luister de algemene kampioenen van de bondsschuttersfeesten huldigen en tevens ook al wie zich verdienstelijk maakte tijdens het afgelopen schuttersseizoen.

Tevens heeft de Bond een nieuw embleem, hetwelk door de schutterijen werd verkozen. Het zal in een volgend nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift worden vermeld omdat dit bij het ter perse gaan nog niet bekend was. Hierbij de prijswinnaars die werden bekroond.

Overzicht prijzen bondsfeesten 2000**Tamboer-majoor***Categorie Fantasie:*

- 1^e prijs St. Hubertus Manestraat 158,5 pt
 2^e prijs St.-Dionysius Opoeteren 157,5 pt

Categorie Historisch:

- 1^e prijs St.-Joris Kaulille 167 pt
 2^e prijs St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille 163,5 pt
 3^e prijs St.-Sebastiaan Grote Brogel 155 pt

Categorie Militair:

- 1^e prijs St.-Servatius Raam 168 pt
 2^e prijs St.-Martinus Niel-bij-As 160 pt
 3^e prijs St.-Lambertus Molenbeersel 159,5 pt

Beste houding optocht*Categorie Fantasie:*

- 1^e prijs St.-Dionysius Opoeteren 274 pt
 2^e prijs St.-Hubertus Manestraat 272,5 pt
 2^e prijs St.-Anna Voorshoven 272,5 pt

Categorie Historisch:

- 1^e prijs St.-Joris Kaulille 283,5 pt

- 1^e prijs St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille 283,5 pt
 3^e prijs St.-Sebastiaan Dorne 280 pt
 3^e prijs St.-Martinus Kessenich 280 pt

Categorie Militair:

- 1^e prijs St.-Servatius Raam 280 pt
 2^e prijs St.-Martinus Niel-bij-As 274,5 pt
 3^e prijs St.-Lambertus Louwel 269,5 pt

Commandant*Categorie Fantasie:*

- 1^e prijs St.-Anna Voorshoven 147,5 pt
 2^e prijs St.-Hubertus Manestraat 147 pt

Categorie Historisch:

- 1^e prijs Breidelzonen 148,5 pt
 2^e prijs St.-Martinus Kinrooi 147,5 pt
 3^e prijs St.-Sebastiaan Grote Brogel 145,5 pt

Categorie Militair:

- 1^e prijs St.-Servatius Raam 148 pt
 2^e prijs St.-Martinus Niel-bij-As 147 pt
 3^e prijs St.-Martinus Grootbeersel 146 pt

Vaandeldrager*Categorie Fantasie:*

- 1^e prijs St.-Anna Voorshoven 142,5 pt
 2^e prijs St.-Dionysius Opoeteren 120 pt

Categorie Historisch:

- 1^e prijs St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille 141 pt
 2^e prijs St.-Joris Kaulille 137 pt
 3^e Breidelzonen Kessenich 136,5 pt

Categorie Militair:

- 1^e prijs St.-Servatius Raam 143,5 pt
 2^e prijs St.-Martinus Grootbeersel 134 pt
 3^e prijs St.-Martinus Niel-bij-As 133,5 pt

Onze gelukwensen aan alle winnaars.

Werner Smet.

Interesse om een commandantencursus nieuwe of oude exercitie te volgen?
 – de cursussen starten op 6 januari 2001 –
 Neem dan contact op met de secretaris van de OLS-Federatie: 0475-53 28 07.

Impressie van de Bondsfeesten Maas en Kempen - 2000 – Fotocompositie Werner Smet

INVENTARISATIE KNELPUNTEN VOOR DE LIMBURGSE SCHUTTERS-DAG

Als voorbereiding op de 8ste Limburgse Schuttersdag, die gehouden zal worden op zaterdag 13 januari 2001, werd op zaterdag 4 november 2000 al een bijeenkomst gehouden met een groep mensen om mogelijke knelpunten in het Limburgse Schutterswezen te inventariseren en in thema's en hoofdthema's onder te brengen. De groep was samengesteld uit mensen uit alle delen van het werkingsgebied van de OLS-Federatie. Om een zo zuiver mogelijk beeld te krijgen was bovendien gesteld dat de deelnemers **op persoonlijke titel** deelnamen aan de bijeenkomst. (Vandaar dat U ook geen foto's van de deelnemers aantreft). In de uitnodigingsbrief waren geen voorbeelden van mogelijke knelpunten opgenomen. Het aantal deelnemers aan de bijeenkomst bedroeg 19. De aanwezigheid en de actieve deelname van OLS-President Frans Wolters gaf een extra stimulans. SAS-voorzitter Jos Michels genoot van een welverdiende vakantie na de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. Het is de bedoeling dat tijdens de komende 8^e Limburgse Schuttersdag alle aanwezigen ook mee kunnen praten over de thema's. De uiteindelijke adviezen kunnen door het bestuur van de OLS-Federatie gebruikt worden voor een verdere beleidsmatige aanpak.

Inleiding

Na een openingswoord van OLS-President Frans Wolters en dagvoorzitter Wim Pijpers, gaf Drs. Jos Gerits uitleg over de wijze waarop de inventarisatie van de knelpunten het grootste succes zou kunnen opleveren.

Daarna kwamen de aanwezigen aan zet. Met behulp van Post-it plakbriefjes mochten ze minimaal drie en maximaal vijf knelpunten aan de orde stellen. Gelijktijdig stelden ze zich aan de overige mensen voor en gaven een korte toelichting bij de gekozen 'knelpunten'.

De deelnemers brachten 75 'knelpunten' in, die werden gegroepeerd. Al snel tekenden zich een tiental thema's af. Diverse thema's hadden raakpunten met andere. Daarom werd besloten om deze thema's onder te brengen in vier hoofdthema's en deze te laten uitdiepen door vier dialogogroepen.

Nadat binnen de dialogogroepen de thema's behandeld waren, hield elke groep een presentatie waarbij de overige aanwezigen de mogelijkheid kregen om hun mening te laten horen.

Ofschoon het programma gepland stond tot 16.30 uur, vond niemand het erg dat de bijeenkomst pas om 16.50 uur afgelopen was. Integendeel, na afloop werd er nog uitvoerig nagepraat over het initiatief van deze bijeenkomst en natuurlijk de behandelde thema's.

Samenvattend kan gesteld worden dat de bijeenkomst op 4 november in Baexheimerhof, mede door o.a. de professionele aanpak van Jos Gerits, verliep zoals gepland. De aanwezigen pleitten ervoor om dit soort bijeenkomsten regelmatig te doen plaatsvinden om zodoende het bestuur van de OLS-Federatie van advies te kunnen dienen.

Thema's

Om ook een indruk te geven van het verloop van het denkproces zal ik de tien thema's benoemen (de volgorde is willekeurig).

- 1 Uniformiteit binnen de schuttersbonden
- 2 Vergrijzing/leeftijdsopbouw
- 3 Vergunningen en relatie met de overheid
- 4 Imago van het schutterswezen/PR
- 5 Broederschap/familie/vrouw
- 6 Jurering
- 7 Schuttersfeesten: opzet
- 8 Milieu: kogelvanger/geluidsoverlast/horizonvervuiling
- 9 Regelgeving
- 10 Toename kosten voor de verenigingen.

Hoofdthema's

Bovenstaande thema's werden ondergebracht in de volgende hoofdthema's:

- 1 Broederschap/familie/vrouw
- 2 Schuttersfeest/Jeugd/Vergrijzing
- 3 Regelgeving/milieu
- 4 Bestuur/organisatie/OLS-Feest.

Broederschap/familie/vrouw:

Broederschap: Deze groep is van mening dat cultuur dé bindende factor moet zijn voor alle schutterijen en schuttersgilden. Om een volwaardige plaats in de eigen gemeenschap te krijgen moeten schut-

terijen elke mogelijkheid te baat nemen om hun culturele activiteiten naar buiten uit te dragen.

Een schutterij/schuttersgilde is immers meer dan alleen maar een gewone schietclub. Men pleit daarbij voor meer contacten/uitwisselingen tussen schutterijen/schuttersgilden in binnen- en buitenland (culturele im- en export).

Om de schuttersactiviteiten aantrekkelijk te houden is dezelfde groep van mening dat er kritisch gekeken moet worden naar het aantal en soort schutterseventen. In dit verband wordt geadviseerd om de schutterskalender 'op te schonen'. Ter onderbouwing stelt de groep dat men nu met de opbrengst van de meeste schuttersfeesten elkaanders verenigingen overeind houden. Bondsschuttersfeesten kennen weinig variatie in hun uitvoering (13 in een dozijn), duren te lang en bieden te weinig om aantrekkelijk te zijn/blijven voor de jeugd. Geadviseerd wordt alvast om het aanvangstijdstip/einde van de bondsschuttersfeesten te vervroegen. Op zondagavond hebben zowel de ouderen als de jeugd behoefte aan een andere vrijetijdsbesteding.

Familie/vrouw: De groep geeft aan dat het Limburgse Schutterswezen een familie-aangelegenheid is waarbij de vrouw hoort. Anno 2000 zorgt de vrouw voor een duidelijke meerwaarde in het verenigingsleven.

De groep vindt dat toelating van dames als lid van een schutterij een individuele zaak van elke schutterij is, evenals het opstellen van dames in het A-zestal. Accepteer daarom dat andere schutterijen wel dames opstellen in het A-zestal.

Om het proces te ondersteunen, adviseert de groep dat het bestuur van de OLS-Federatie een positief gestelde brief stuurt aan alle aangesloten schutterijen en schuttersbonden om daarmee de besluitvorming binnen een schutterij te vergemakkelijken.

Aangetekend wordt wel dat er begrip moet zijn voor de individuele vereniging die desondanks besluit (bijvoorbeeld op basis van de geldende statuten en reglementen of na gehouden stemming) de toelating van dames als lid c.q. als schutter niet toe te staan.

Voor wat het schieten van dames op het OLS aangaat, geeft de groep de volgende overweging mee: Het Limburgse Schutterswezen is van deze tijd en moet meegaan met deze tijd; de vrouw hoort daar dus bij. Het is de hoogste tijd dus om ook dames op te stellen in zestallen op het OLS.

Om dit te kunnen realiseren moet er voor eens en altijd een punt gezet worden achter de 'historisch-emotionele' discussies. Door vervolgens een Federatiebewijs in dezelfde kleur als de mannen te verstrekken, wordt ook voor de dames ook de mogelijkheid geboden om mee te schieten op het OLS.

Tevens worden daarmee voor de dames de mogelijkheden voor het bekleden van een bestuursfunctie verruimd binnen het bestuur van de eigen schutterij, schuttersbond én de OLS-Federatie.

Jeugd/Vergrijzing/Schuttersfeest

Jeugd: Het % leden jonger dan 30 jaar in het Limburgse Schutterswezen bedroeg in 1971: 52%. In 1997 was dit gezakt naar 24%.

Vanuit deze constatering kwam deze groep tot de vraag: *Hoe kunnen we jongeren het hele jaar rond binden aan de schutterij?*, ofwel: *Wat kunnen wij jongeren bieden met het lidmaatschap van een schutterij?*

Thans is het nut van het lidmaatschap van jongeren voor een schutterij niet duidelijk. Een harmonie biedt de jeugd meer mogelijkheden dan een schutterij. Het aantal leden tussen 16-20 jaar is zelfs alarmerend laag. Gegeven deze situatie, stelt deze groep zich de vraag of schutterijen zich wel moeten richten op de jeugd van 16-20 jaar om ze als lid te behouden?

Wanneer men deze vraag positief beantwoordt, betekent dit dat men deze jeugd ook iets moeten kunnen bieden. De groep vraagt zich af wij ons niet meer moeten gaan richten op de mensen van >30 jaar? (andere jeugd)? Hier kunnen ook meer mogelijkheden geboden worden, om op basis van kwaliteit, bestuursfuncties te bekleden.

Om de schutterij nóg meer en nóg duidelijker deel te laten uitmaken van de eigen gemeenschap, adviseert deze groep om de schutterij bepaalde edele taken te laten uitvoeren, zoals: inzamelingen houden voor een goed doel. Ook kan meer aandacht geschonken worden aan de historische rol en de oorsprong van de schutterijen.

Om aan de behoeften van de jeugd gevolg te kunnen geven, geeft de groep de overweging om bondschuttersfeesten en andere schuttersfeesten anders in te richten; d.w.z. kwalitatief hoger (o.a. doorlopende activiteiten voor de jeugd en muziekconcerten) en meer vertier. De wijze waarop nu de schuttersfeesten worden ingericht, is weinig aantrekkelijk. Niet alleen de jeugd maar ook talloze andere schutters worden na de optocht moreel gedwongen om op een schuttersfeest te blijven. Dit is een verkeerde instelling: Jeugd, schutters en gasten moeten uit zichzelf blijven omdat het gezellig is. Schuttersfeest moet non-profit zijn.

Regelgeving/milieu

Regelgeving: De aanwezigen constateren dat de hantering van de regelgeving per gemeente kan verschillen. Men stelt dat men te veel afhankelijk is van de willekeur van gemeente-ambtenaren. Dat geldt ook voor de hantering van normen en regels, maar zeer zeker voor de prijzen van bepaalde vergunningen. Door verschil in de hantering van normen voor o.a. schootsvelden, zijn steeds minder schietterreinen beschikbaar (m.n. in het zuiden). Steeds vaker moet een bondschuttersfeest in twee delen uitgevoerd worden (zaterdags schieten en zondags de overige activiteiten). Deze groep is van mening dat het Limburgse Schutterswezen thans te weinig ingangen heeft bij de Provinciebesturen om echt invloed te kunnen uitoefenen. Men vindt dat het bestuur van de OLS-Federatie de onderhandelingspartner met de provinciebesturen is en daar moet aangeven welke richting we gaan/willen gaan. Nu worden de regels te strikt toegepast. Limburgse schutterijen voegen iets toe aan de cultuur.

Lood: Ofschoon de media de laatste tijd weinig hebben geschreven over de loodproblematiek, betekent dat niet dat dit probleem niet meer leeft. Bij herhaling worden schutterijen met de loodproblematiek geconfronteerd. Al te gemakkelijk volgt daaruit de verplichting om over te gaan op de aanschaf van een kogelvanger. OLS-President zegt toe het 'loodprobleem' opnieuw op de agenda te plaatsen. Daarop vooruitlopend wil hij een compleet overzicht samenstellen van de Limburgse situatie om in overleg te kunnen treden met de Rijksoverheid. De OLS-President wil het

Ministerie van VROM verzoeken om via hen de lokale ambtenaren de normen te laten aanpassen aan de heersende regelgeving (anders formuleren). (SPOED). In Belgisch-Limburg is de discussie over het loodprobleem enkele maanden geleden opgestart. OLS-vice-president Maurice Didden is namens de OLS-Federatie de gesprekspartner met de Belgische overheid.

De groep vraagt aan het bestuur van de OLS-Federatie om een mogelijkheid te bieden voor afzonderlijke verenigingen om problemen in dit kader bespreekbaar te maken en oplossingen namens de aangesloten schutterij na te streven op lokaal en provinciaal niveau.

Bestuur/organisatie/OLS-Feest

Bestuur/organisatie: De groep is van mening dat alvorens men tot de beslissing komt om het bestuur c.q. de organisatiestructuur te wijzigen, men dient te onderzoeken welke processen zijn te onderkennen binnen een bestuur? Wat zijn de taken/bevoegdheden van de bestuursleden?

Gesteld wordt dat het bestuur van de OLS-Federatie weinig slagvaardig is (gevolg van de organisatiestructuur en haar bestuursleden). Er is dringend behoefte aan professionalisering. Geadviseerd wordt om bestuursleden (op federatie- en bondsniveau) te benoemen op basis van kwaliteit. Huidige wijze van 'aanleveren' (toetreding/kandidaatsstelling) van nieuwe bestuursleden moet derhalve tegen het licht gehouden worden. Verder adviseert de groep om de bondsvertegenwoordigers in het bestuur van de OLS-Federatie op te nemen in een Algemeen Bestuur (Raad van Toezicht). Als aanvulling wordt gesteld dat het huidige reglement van de OLS-Federatie en menige schuttersbond niet toestaan dat vakbekwame personen rechtstreeks in een der bestuursfuncties worden benoemd (m.u.v. de functies van OLS-President en vice-president OLS).

De mogelijkheid wordt aangereikt om de kwaliteit van een bestuur in één klap te verbeteren. Dit is mogelijk door het hele DB + bestuur vacant te stellen en opnieuw te laten benoemen (maar dan wel de functies in te vullen op basis van kwaliteit). Maar al te vaak komt het ook in het Limburgse Schutterswezen voor dat bijvoorbeeld een bondsvertegenwoordiger in het bestuur van de OLS-Federatie 'drie

petten' draagt (schutterrijbestuurder, bondsbestuurder en Federatiebestuurslid). De groep is van mening dat daardoor minimaal één van de bestuursfuncties niet goed kan worden vervuld. Afsproken zou moeten worden dat men 'één pet' afgeeft bij aanvaarding van een volgende functie in het Limburgse Schutterswezen.

Zowel de schutterijen als de schuttersbonden moeten binnen hun gebied voortdurend blijven zoeken naar kwaliteit voor de volgende benoeming voor een functie in het bonds-/federatiebestuur. Vergaderingen van de OLS-Federatie acht deze groep momenteel van weinig nut voor de aangesloten schutterijen en worden betiteld als 'applausmachines'.

OLS-Feest: De groep stelt dat het OLS-Feest te groot is geworden. Het feest moet terug naar de schut-

ters; het OLS moet weer een volksfeest worden. De leden van de winnende schutterij verrichten meestal werkzaamheden in de schaduw van hún OLS-Feest.

De organisatie van een Oud-Limburgs Schuttersfeest heeft dermate grote vormen aangenomen dat er een aparte organisatie op de been gebracht moet worden om dit eendaagse feest in goede banen te laten verlopen. Elke nieuwe organisator pretendeert het OLS-feest nog grootser te zullen organiseren met dito risico's. Om zich in te dekken tegen dergelijke onverwachte tegenvallers zijn grote financiële bedragen nodig.

De groep is van oordeel dat het bestuur van de OLS-Federatie, als constante factor van elk OLS, de voorwaarden en condities moet scheppen voor een succesvol verloop van elk toekomstig OLS.

De plaatselijke organisatie kan daardoor kleiner van opzet zijn en weer het vertrouwde karakter krijgen van een volksfeest.

U, als abonnee van het Limburgs Schutterstijdschrift, kunt tijdens de 8^e Limburgse Schuttersdag mee discussiëren over bovenstaande meningen/overwegingen/stellingen etc.

Ik ben mij er terdege van bewust dat bovenstaande heel wat gemoeieren in beweging zal brengen. Willen we echter met onze tijd mee-gaan, dan is het nodig dat we regelmatig een spiegel krijgen voorgehouden. Dit laatste hebben we trachten te doen door de inventarisatie van de 'knelpunten' te laten uitvoeren door een 'brede doorsnee' uit het Limburgse Schutterswezen.

Wim Pijpers.

8ste LIMBURGSE SCHUTTERS-DAG op zaterdag 13 januari 2001

De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift nodigt haar lezers en geïnteresseerden uit tot het bijwonen van de 8^e Limburgse Schuttersdag op zaterdag 13 januari 2001 in het Gemeenschapshuis Baexheimerhof, Kerkstraat 1 (tegenover de kerk) te Baexem.

- 14.00 uur **Opening** door de dagvoorzitter.
- 14.05 uur **Openingsgebed** door Pastoor E. Mutsaerts, moderator van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie.
- 14.15 uur **Toespraak** door de heer Jos Michels, voorzitter van de Stichting S.A.S.
- 14.30 uur **Inventarisatie knelpunten in het Limburgse Schutterswezen.**
Aan de hand van de vier hoofdthema's zal er een verdere uitdieping plaatsvinden.
Aanwezigen kunnen deelnemen aan een van de vier groepen.
- 15.45 uur **Pauze.**
- 16.00 uur **Presentatie knelpunten.**
- 16.40 uur **Toespraak** door Drs. F.L.A.J. Wolters, president van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie.
- 16.55 uur **Afsluiting** door de dagvoorzitter.

Na afloop van de 8e Limburgse Schuttersdag is er gelegenheid tot informeel vragen stellen aan de sprekers en het bezoeken van de stands in de foyer.

Bereikbaarheid: Baexem is gelegen halverwege de provinciale weg N280 Roermond-Weert. Baexheimerhof is te bereiken via telefoon 0475-451696.

ONDER DE SCHIETBOOM

Voorzitter SAS

De Stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen heeft in de persoon van Jos Michels een nieuwe voorzitter. Maurice Didden heeft wegens drukke werkzaamheden de voorzittershamer overgedragen aan Jos Michels, die burgemeester van Bocholt is en voorzitter was van stuurgroepen om de Oud-Limburgse Schuttersfeesten in Bocholt (1996) en Kaulille (1997) te organiseren, aansluitend trad hij toe tot de stichting SAS en is thans voorzitter geworden.

Jos Michels.

St. Sebastianus Puth

Elke vijf jaar een lustrumviering, dat is de wijze waarop Puth het schutterswezen in het Schinnense kerkdorp levend tracht te houden. In de laatste jaren wordt dit gecombineerd met een bondsfeest van de schuttersbond Gerardus Amstenrade. Het jubileumjaar dat in Puth gevierd wordt is qua jaren indrukwekkend: het 485-jarig bestaan (ofwel het 97e lustrum). St. Sebastianus Puth is echter pas in 1857 afgescheiden van de moederschutterij St. Sebastianus. Later hebben zich bovendien de schutterijen van Thull en Sweikhuizen van de Schinnense

schutterij afgescheiden. De Thullse schutterij is niet meer actief, de Sweikhuizense baseert zich op het afscheidingsjaar voor wat haar oprichting betreft. Zo niet Puth: deze sluit aan op de geschiedenis van moederschutterij St. Sebastianus Schinnen, waarvan het ontstaan tot 1515 zou terugreiken. Dit werd wellicht mede in de hand gewerkt door het in ruste gaan van de Schinnense schutterij, Puth nam leden, buks, maar ook de historie over. Met de heroprichting van St. Sebastianus Schinnen werd de oude moederschutterij zelf weer actief, Puth week echter niet af van de eenmaal ingeslagen weg zich voor haar geschiedenis te beroepen op dezelfde eeuwenoude historie als de moederschutterij. Per slot van rekening had bij de afsplitsing in 1857 een

deling van het zilver plaatsgevonden, waarbij de Puther schutterij de zilveren schilden van de schutterskoning en afkomstig uit Puth overnam van Schinnen met als oudste een plaat van Joannes Merkelbag uit 1715.

In 2000 werd het 485-jarig bestaan gespreid over een tweetal weekenden: in het eerste vond op 13 augustus het bondsfeest van schuttersbond Gerardus plaats, dat onbeslist met een viertal winnaars in de schietwedstrijden eindigde.

In een volgend week-end werd een country-festival georganiseerd, dat naast de supporters van de schutters bewust een ander publiek moet trekken, aldus oud-secretaris, thans voorzitter Jean Stevens.

Luc Wolters

Koningspaar 1999 St.-Sebastianus Puth tijdens OLS Reuver. Foto: Joh. de Kroon.

Verloren

Karel van Knippenberg is zijn sabel kwijt. Tijdens het OLS in Baarlo heeft hij zijn sabel in de tent neergelegd waar ook het Limburgs Schutterstijdschrift een onderzoek had gevonden en waar veel mensen zich noodgedwongen moesten omkleden. De heer van Knippenberg is extra hard getroffen door dit verlies omdat het hier een familiestuk betreft. Voor inlichtingen die kunnen leiden tot het opsporen van de sabel kan men terecht bij Karel van Knippenberg Servatiusstraat 58 6444 VM Brunssum.

Schuttershuwelijk

Op vrijdag 18 augustus traden Hans van Rhee en Lisette van den Broek in het huwelijk. Beiden zijn al jaren lid van schutterij 't Zandakker-gilde St.-Jan Venray en hebben elkaar daar ook getroffen. Hans is vanaf 1988 lid van de schutterij en is de laatste jaren ook actief als penningmeester. Lisette is bij de schutterij gekomen omdat haar familie (de familie Van Lierop) reeds de gelederen van de schutterij verstevigden. Lisette is tweemaal koningin geweest; in 1994 met koning André de Gooyert en in 1996 met Bernie van Lierop. In 2000 werd Lisette kampioen van schutterij 't Zandakker-gilde St.-Jan Venray. Wij wensen beiden een gelukkige toekomst.

300e bondsfeest EMM

De Weerter schuttersbond Eendracht Maakt Macht hield zondag 20 augustus 2000 haar 300e bondsfeest. Voor de organisatie tekende schutterij St. Antonius Alweert, die van de gelegenheid gebruik maakte om vrijdags voor het bondsfeest een receptie te organiseren voor haar nieuwe keizer André Salmans. Per jaar worden in de Weerter bond 4, soms 5, bondsfeesten gehouden. De bond EMM voor Weert en omstreken is opgericht in 1896 als Kantonnale Schuttersbond en is daarmee de oudste thans nog bestaande Limburgse schuttersbond. In 1996 vierde de bond haar 100-jarig bestaan.

Fusieperikelen

Bij enkele bondsschuttersfeesten is het gebruikelijk dat de gastverenigingen ontvangen worden op het gemeentehuis.

Zo ook geschiedde dit op 20 augustus in Tegelen. Voor de laatste maal vond de ontvangst plaats in het gemeentehuis van Tegelen tijdens het bondsschuttersfeest bij St.-Antonius Tegelen. Fusies mogen dan bepaalde voordelen hebben, in deze gevallen gaat er weer een stuk charme van een bondsschuttersfeest verloren.

Grevenbicht

Het koningschieten van de Grevenbichtse schutterijen Eendracht en Heilig Kruis, heeft weer twee koningen opgeleverd. Bij schutterij Eendracht was dit geweerdrager Wil Smeets; hij is pas twee jaar lid van de schutterij en schoot voor de eerste keer mee op de vogel. Wil haalde bij het 160ste schot de vogel naar beneden.

Na een gebed vooraf door pastoor Schols en onder het toezien van burgemeester Swillens begon de strijd. Bij het Heilig Kruis was

het geweerdrager Harie Ferfers die met het 119ste schot de vogel zijn vrijheid teruggaf. Harie is een verdienstelijk lid voor onze schutterij. De vreugde was groot toen Harie voor het eerst in zijn schuttersloopbaan koning werd.

De dag voor het koningsvogelschieten is het traditionele schieten voor het wisselkruis. Na een strijd van 7 uur won Jack Peters van schutterij H. Kruis. Uniek was dat het voor de eerste keer sinds 1952 voor de tweede achtereenvolgende keer gewonnen is door Peters. Op de 2^e plaats eindigde Jean Arntz (H. Kruis), 3^e plaats Hub Penders (Eendracht), 4^e plaats Hans Helgers (H. Kruis) en 5^e werd Harold Peters (H. Kruis).

De geldprijzen werden gewonnen door: 1^e Katja Mestrum (Eendracht) 2^e Frank Leinders (Eendracht) en 3^e Karin Metz-Evers (H. Kruis).

Jean Arntz.

Links Wil Smeets, rechts Harie Ferfers. (Foto: Jean Arntz)

EGS-2000

Onder het toezien van duizenden toeschouwers streden op zaterdag 26 augustus in het Noord-Duitse Garrel maar liefst 232 schutterskoningen uit België, Duitsland, Polen en Nederland om de titel 'Europa Koning'. Het duurde nauwelijks een uur (52 minuten) toen Harry Ketels in de voorronde bij het 80^e schot de eerste van de vijf 'Adler' van de schietstang bevrijdde en hem in het zand liet bijten. Tweede werd Juliusz Grodzki uit Poznan-Polen (108^e schot), derde werd Udo Neumann uit Borchon-Paderborn (114^e schot), vierde werd Ralph Pitz uit Hergenrath-België (122^e schot) en vijfde werd Otmar Dresch uit Geilenkirchen (161^e schot). Deze vijf schutters gingen vervolgens de strijd aan met de 'Königsadler'. Slechts twee kavelrondes in 30 minuten waren er nodig om Harry Ketels aan te wijzen als winnaar van het 13^e Europese SchuttersTreffen. Hij werd daarmee de nieuwe Europese schutterskoning en volgt daarmee Willy Lienen uit Nettetel op als 'Europa Koning'. Harry Ketels (47) is koning van schutterij St.-Antonius Nieuw-Dijk (Gld) en voorzitter van het college van juryleden van de Gelderse Federatie. Op 2 september werd de nieuwe Europese koning gehuldigd in Didam. Schutterij St.-Antonius uit Nieuw-Dijk benoemde Harry Ketels tijdens de huldiging tot erelid.

Het is de tweede keer in de geschiedenis van het EGS dat een Nederlander 'Europa Koning' wordt. In 1981 slaagde Willem den Held van schutterij St.-Hubertus Gulpen erin deze titel te verwerven.

Tot nu toe werd het Europese SchuttersTreffen om de twee jaar gehouden, maar vanaf nu zal dit eens in de drie jaar plaatsvinden. Het 14^e Europese SchuttersTreffen zal plaatsvinden in het weekeinde van 29 – 31 augustus 2003 in Vöcklabruck (Oostenrijk).

St.-Gregorius Illikhoven

Op 10 september hield schutterij St.-Gregorius uit Visserweert-Illikhoven haar jaarlijkse koningsvogelschieten. Na een spannende strijd wist Wijnand Rooyen, bij het 100^e schot, de laatste resten van de vogel naar beneden te halen. Wijnand is voor de tweede achtereenvolgende keer koning. Na afloop was er een gezellig samenzijn in het schutterslokaal.

Koningspaar Wijnand en Marlies Rooyen.

In 2001 wil Wijnand zich voor de derde keer tot koning schieten, want dat betekent dat hij keizer voor het leven wordt.

In het afgelopen schuttersseizoen viel het koningspaar Wijnand en Marlies Rooyen drie keer in de prijzen.

Th. Koolen.

St.-Stephanus Dieteren

Schutterij St.-Stephanus Dieteren hield op 23 september haar jaarlijks koningsvogelschieten op het terrein aan de Bosweg.

Nadat de scheidende koning Harrie Willems was ontdaan van het koningszilver, werden de openingschoten verricht door Beschermheer Gerrit Storcken, pastoor Hoogland, prominenten-koning Jan Wijnen, gemeenteraadslid G. Montforts en Wethouder Maassen en secretaris Montforts namens het gemeentebestuur van Susteren.

Vervolgens brandde de strijd los om het koningschap 2001. Het werd een lange strijd die uiteindelijk, na 259 schoten (!), beslist werd door Jorg Welters. Met een welgemikt schot haalde de 16-jarige de laatste resten van de koningsvogel naar beneden.

Na de vele felicitaties en het omhangen van het koningszilver, werd Jorg naar zijn ouderlijk huis aan de Zilstraat begeleid en daar officieel geïnstalleerd als nieuwe koning waarna de schutterij door de stra-

Jorg Welters.

ten van Dieteren trok om haar nieuwe koning aan de bevolking te tonen. Jorg koos zijn zus Gwenny als koningin.

De 16-jarige Jorg is lid van onze drumband en mocht dit jaar voor de eerste keer meeschieten op de koningsvogel.

Th. Hoorens, secretaris.

St.-Martinus Holtum I

Dit voorjaar heeft Mr. Cas van Heugten, advocaat en procureur te Sittard en beschermheer van Schutterij Broederschap St.-Martinus Holtum, twee wisseltrofeeën voor de beste schutter ter beschikking gesteld. De wisseltrofeeën zijn twee historische Britse dolken, model 1891, fraai uitgevoerd met eikenloofversiering, geëst lemmet en leeuwenkop aan het gevest. Eén wisseltrofee is voor de beste schutter van het jaar met een zorgvuldige puntering die de doelstelling onderstreept; namelijk enerzijds de schietprestaties tijdens de vier bondsfeesten en de wekelijkse schietoefeningen en anderzijds de deelname aan het schieten op de feesten én op de oefeningen. Ook is er een identieke trofee voor de beste windbuksschutter, waarmee tijdens de winterperiode in het verenigingslokaal, café D'n Aezel te Holtum, het schieten en de verenigingsband wordt gestimuleerd.

Met een wedstrijd-luchtdrukgeweer wordt geschoten op een horizontale baan, op kleine punten. De windboks is voorzien van vrijwel identieke richtmiddelen als de zware schuttersbuksen (diopter en ringkorrel).

Voor het jaar 2000 leverde dit de volgende resultaten op: Bij de zware buks werd de wisseltrofee gewonnen door Mart Fiddelaars, officier; tweede werd Edmond Boruta, bariton en derde Henk Stelten, bas-trom.

De beste windbuksschutter werd Daniëlle Stelten, liera; tweede werd Henk Verheijen, tamboer-majoor en derde werd Edmond Boruta.

Tijdens de koningsfeestavond op 23 september reikte Beschermheer Mr. Cas van Heugten de wisseltrofeeën uit aan de winnaars Mart Fiddelaars en Daniëlle Stelten. Beiden mogen de historische dolk een seizoen lang op hun uniformkleding dragen.

Bij wisseling van de trofee zullen de houders een herinneringsmedaille met inscriptie en stempel van St.-Martinus ontvangen.

M. Ophelders, secretaris.

St.-Martinus Holtum II

Onze schutterij organiseerde op 23 september haar jaarlijkse koningsvogelschieten. Nadat het scheiden-de koningspaar Harry en Yvonne Pieters thuis was afgehaald en

naar het schietterrein was begeleid, dankte daar voorzitter Henk Verheijen het koningspaar voor hun inzet in het afgelopen seizoen. Er volgde een serenade van het trompetterkorps. Koning Harry werd vervolgens ontdaan van zijn schutterszilver door o.a. beschermheer Mr. Cas van Heugten.

Na de gebruikelijke openingsschoten, brandde de strijd los. De strijd werd na 68 schoten beslecht in het voordeel van niemand minder dan onze beschermheer Mr. Cas van Heugten. De nieuwe koning zal in 2001 vergezeld worden door zijn zuster (Mevr. Betsy Stelten-van Heugten). Na de vele felicitaties en de installatie door Wethouder Lemmens, trok de schutterij door de straten van Holtum om de nieuwe koning aan de bevolking te tonen.

Tijdens de daaropvolgende feestavond werden bovendien de volgende leden gehuldigd: Harry Pieters voor 30 jaar tamboer; voor deze prestatie werd hij benoemd en geïnstalleerd tot officier. Van de leden van het trompetterkorps kreeg Harry een passend cadeau. Frans Geurts ontving een oorkonde van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. voor 30 jaar buksemeester en foerier van de schutterij.

Keizerin Ria Lebens ontving de zilveren OLS-onderscheiding met oorkonde voor haar 25-jarig lidmaatschap. Yvonne Pieters en Janny Pijpers werden gehuldigd met hun 12½-jarig jubileum als marketenster en ontvingen daarvoor een tinnen beeldje voorstellende een marketenster. Rob Ophelders en Paul Janssen werden gehuldigd met hun 12½-jarig jubileum als tamboer en ontvingen een tinnen bord met inscriptie. Ook werd op deze avond afscheid genomen van bordjesdrager Bert Geurts. Bert wordt tamboer bij onze drumband en wordt als bordjesdrager opgevolgd door Cynthia Leinders.

H. Verheijen, voorzitter.

Bert Janssen trofee

Op 26 september 1999 werd bij schutterij St.-Odilia in Ospel-Dijk de eerste schietwedstrijd gehouden om de Bert Janssen trofee. Deelnemers kunnen alleen die schutterijen zijn die beschikken over een kogelvanger van Bert Janssen. Inzet is een zilveren kogelvanger in het klein. Winnaar van deze werd een team van het Kon. Schuttersgilde St.-Lambertus Helden.

Op 24 september 2000 vond op het Hasenacker in Helden de zestalwedstrijden plaats. Er deden zes verenigingen mee. Na 11 ronden van 18 schoten wonnen wederom de schutters van Helden deze trofee, 2e werd St.-Hubertus Beringe en 3e Wilhelmina Hingen.

St.-Maternus Wijlre

De Wijlrese gemeenschap heeft zaterdag 14 oktober op feestelijke wijze acht steunpilaren van schutterij St.-Maternus gehuldigd. Zes, de heren Frits Meessen, Raymond Weerts, Math Ramakers, John Meessen, Jo Sleijpen en Wiel Bartholomé vanwege hun zilveren jubileum en twee, de heren Wim Ramers en Jo Spaubeek vanwege hun 40-jarig lidmaatschap.

Het feest begon 's middags in de St.-Gertrudiskerk met een H. Mis tot dankzegging. Het priesterkoor was stijlvol versierd met schuttersattributen en de drumband verleende medewerking aan de dienst. 's Avonds volgde in het Wielderhoes een zeer druk bezochte receptie. Daar waren alle verenigingen van het dorp en tal van inwoners present om de jubilarissen en het bestuur te feliciteren.